Verksamhetsplan med budget **2018**

och ekonomisk planering för 2019-2020

Kalmar kommun
WWW.KALMAR.SE

Innehåll

Så fungerar vår verksamhetsplanering 4

Tillsammans gör vi ett Kalmar för alla ännu bättre – Vision 2025 5

Framtidstro 5

Ett Kalmar för alla 5

Det goda livet 5

Näringsliv och arbetsmarknad 5

Kunskap och lärande 5

Ett grönt Kalmar 6

Demokrati och kommunal verksamhet 6

Framtidstro för hela Kalmar 7

Ett grönare Kalmar 7

Ett växande attraktivt Kalmar 7

Hög kvalitet i välfärden 8

Ordning och reda i ekonomin 9

Kommunsektorns utveckling 9

Kalmars väg framåt 10

Ett grönare Kalmar 11

Sveriges bästa vattenkommun 11

Fossilbränslefri kommun 2030 11

Miljösmart liv 12

Hållbar konsumtion 12

Långsiktiga mål 12

Ett växande attraktivt Kalmar 14

Växande näringsliv och minskad arbetslöshet 14

Sydost – en gemensam arbetsmarknadsregion 15

Universitetsstaden Kalmar 15

Besöksnäring 16

Pressa tillbaka bostadsbristen 17

Attraktiva tätorter och landsbygd 17

Attraktiv stadskärna 18

Tryggaste Residensstaden 18

Integration 19

Tillgänglighet 19

Kalmar 2020 20

Hög kvalitet i välfärden 21

Attraktiv skola 21

Stöd och social omsorg 22

Omsorg för de äldres skull 23

Ett rikt föreningsliv 24

Folkets park 25

Kalmars kulturliv 26

Jämställdhet 26

Hbtq 27

Verksamhet, personal och arbetsmiljö 28

Delaktiga medarbetare och en hållbar verksamhet ... 28
Kompetensförsörjning ... 28
Jämställdhet ... 28
Hälsofrämjande arbetsplatser ... 28
Internationellt ... 29
Digitala verktyg som stöd för verksamheten ... 29
Handlingsplaner och program ... 31
Så här mäter vi våra mål ... 32
Detta mäter vi för att se om vi har en hållbar utveckling i verksamheten ... 32
Ordning och reda i ekonomin ... 32
Ett grönare Kalmar ... 32
Ett växande attraktivt Kalmar ... 34
Hög kvalitet i välfärden ... 34
Verksamhet, personal och arbetsmiljö ... 34
Ekonomiskt utgångsläge ... 36
Samhällsekonomin ... 36
Den kommunala ekonomin, verksamheten och skatteunderlaget ... 36
Prisindex för kommunal verksamhet ... 37
Statsbidrag ... 37
Uppräkning av det generella statsbidraget ... 37
Regleringar enligt finansieringsprincipen ... 37
Nya riktade statsbidrag ... 38
Kalmar kommuns egna budgetförutsättningar ... 38
Befolkning ... 38
Personal ... 38
Skattesats ... 38
Skatteintäkter ... 38
Verksamhetens nettokostnader ... 38
Referenskostnader ... 39
Investeringar 2018–2020 ... 39
Pensionerna i dag och i framtiden ... 39
Kommunalekonomiskt regelverk ... 39
God ekonomisk hushållning (balanskravet) ... 39
Utformning och innehåll i finansiella mål och övriga mål och riktlinjer för verksamheten ... 40
Kommunalekonomisk utjämning, LSS-utjämning och fastighetsavgift ... 40
Kalmar kommuns principer för ekonomistyrning ... 43
Budgetprocess ... 43
Justering av budgetramar, fördelningsprinciper ... 43
Resursfördelningssystem ... 43
Löneökningar ... 43
Hyror och kapitaltjänstkostnader ... 43
Komponentredovisning ... 44
Upphandling ... 44
Allmänna val till kommun, landsting och riksdag 2018 samt Europaparlamentet 2019 ... 44
Resultatöverföring i samband med bokslut ... 44
Ekonomi- och verksamhetsuppföljning ... 44
Nämnds åtgärder vid konstaterad eller befarad budgetavvikelse ... 45
Investeringsverksamheten ... 45

Finansiell analys 47
Resultat och kapacitet 47
Nettokostnadsandel 47
Självfinansieringsgrad 48
Risk - kontroll 48
Budgetföljsamhet 49
Nettokostnadsavvikelse 50
Finansnetto 50
Kostnadsökningarnas fördelning 50
Resultaträkning 52
Balansräkning 52
Finansieringsanalys 53
Investeringar 54
Noter 54
Skatteintäkter och kommunal utjämning 54
Finansnetto 55
Borgensåtaganden 55
Finansförvaltning 57
Pensionskostnader 57
Övriga poster inom finansförvaltningen 58
Kapitalkostnader 58
Bilagor 59
Bilaga 1 Nämndernas driftbudgetramar 59
Bilaga 2 Förändringar i nämndernas driftbudgetramar 59
Bilaga 3 Investeringsbudgetramar per nämnd 62
Bilaga 4 Investeringar med objekt per kategori för perioden 2018-2020 64

Så fungerar vår verksamhetsplanering

Den här verksamhetsplaneringen innehåller de mål som vi vill nå, en del av de uppdrag som vi ska arbeta med och de förhållningssätt och värderingar som vi inom Kalmar kommun ska ha. Verksamhetsplanen med budget beslutas av kommunens folkvalda politiker i kommunfullmäktige som är det högsta beslutande organet.

Den största delen av kommunens verksamhet bedrivs genom den ansvarsfördelning som kommunfullmäktige gjort till respektive nämnd och bolagsstyrelse via reglementen, bolagsordningar, ägardirektiv och tidigare beslut. Verksamheten ska hålla hög kvalitet, vara ändamålsenlig och kostnadseffektiv. Vi mäter och jämför därför vår verksamhet med andra kommuner. Mätningen sker genom att jämföra nyckeltal (indikatorer) bl.a. i kommun- och landstingsdatabasen Kolada.

För den del av verksamheten där vi vill ha förändring eller särskild uppmärksamhet sätter kommunfullmäktige mål och ger uppdrag.

Långsiktiga mål siktar mot kommunens vision och gäller för en mandatperiod eller ännu längre tid. Långsiktiga mål behandlas och följs upp som övriga mål. Skillnaden blir att den löpande uppföljningen enbart speglar om vi är på rätt väg eftersom målen endast kan vara uppnådda när angiven tid infaller.

Mål för verksamhetsåret har ett kortare tidsperspektiv tills de ska uppnås. Uppföljningen visar om vi är på rätt väg och kan också visa att målet är uppnått. Hur målen ska mätas framgår i särskilt avsnitt. Uppdrag delas ut till kommande verksamhetsår och har en karaktär av verkställighet.

Texterna tillsammans med politikens inledningstext ska i sin helhet betraktas som inriktningar för hela verksamheten.

Med begreppet kommunkoncern avses kommunens nämnder och majoritetsägda bolagsstyrelser.

Uppdrag ställda till kommundirektören ska i de fall inget annat anges redovisas till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Vill du veta mer om hur kommunen står sig i olika undersökningar läs mer på www.kalmar.se/kvalitetsmatningar.

Tillsammans gör vi ett Kalmar för alla ännu bättre – Vision 2025

I ett Kalmar för alla finns framtidstron och det goda livet med närhet till stadens puls såväl som livskraftig landsbygd. Kunskap och det livslånga lärandet går hand i hand med ett välmående näringsliv i en attraktiv och ständigt växande region som tar ansvar för klimat och miljö. Den demokratiska processen och vardagens verksamhet präglas av lyhördhet, nyfikenhet och mod att ligga i framkant i arbetet med ständiga förbättringar för att möta redan stolta invånare med respekt och engagemang. Tillsammans arbetar vi för att hela tiden göra Kalmar ännu bättre. I alla beslut och vägval. Varje dag.

Framtidstro

Kalmar, med sina 75000 invånare, är en attraktiv kommun och navet i ett sydöstra Sverige som präglas av framtidstro. Med Linnéuniversitetet som motor utvecklas vi i ett kunskapsdrivet kluster av universitetsstäder runt södra Östersjön. Kalmar är en av Sveriges bästa kommuner att växa upp, bo och åldras i. I kombinationen av den stora kommunens möjligheter och den lilla kommunens charm skapar vi en livsmiljö präglad av tillgänglighet, kvalitet, mångfald, jämställdhet, öppenhet och nyfikenhet. Integration är en del av och en förutsättning för att nå den utveckling och tillväxt som behövs i Kalmar. Optimism och framtidstro är signum för ett Kalmar där vi söker lösningar.

Ett Kalmar för alla

Kalmar är en kommun med en rik och unik historia och en dynamik som attraherar. Hos oss erbjuds alla människor, i såväl stad som land och oavsett etnicitet, könsidentitet, könsuttryck eller sexuell läggning, goda möjligheter att uppnå livsmål och förverkliga drömmar. Kulturell och mänsklig mångfald bidrar till attraktivitet liksom jämlikhet och jämställdhet. Vi möter människor med en genuint välkomnande och tillåtande attityd i en av Sveriges tryggaste städer.

Det goda livet

I Kalmar finns förutsättningarna för det goda livet. Närheten i vardagen till både skola, jobb och fritid skapar förutsättningar för livsrikedom och får tiden att räcka lite längre och till lite mer. Här finns de goda boendemiljöerna i olika upplåtelseformer som tar hänsyn till miljö i både material och placering. Kalmar har gott om mötesplatser för både naturliga och spontana möten som med både nyfikenhet och experimentlusta bidrar till utvecklingen av vår region. Besöksnäringen utvecklas väl i hela Kalmarsundsregionen och bidrar inte bara med upplevelser och arbetstillfällen, utan även till regionens marknadsföring. Genom satsningar på Kalmars unika historia och kulturbebyggelse, vår vackra landsbygd samt idrotts- och kulturevenemang har vi utvecklats till ett av landets mest attraktiva besöksmål. Vårt rika föreningsliv inom både idrott och kultur är en viktig grund för den fortsatta utvecklingen.

Näringsliv och arbetsmarknad

Kalmar är motor i en gemensam arbetsmarknadsregion i sydöstra Sverige. Genom utbyggd kollektivtrafik, bra pendlingsmöjligheter och en infrastruktur för hög digital överföringshastighet i hela regionen kan människor bo och arbeta var de vill. Vår flygplats fortsätter ge näringslivet och regionens invånare goda möjligheter att utvecklas och resa genom flygförbindelser med såväl Stockholm som Europa. Näringslivet betraktar Kalmars företagsklimat som ett av de bästa i landet. Linnéuniversitetet fortsätter att vara grogrund för innovationer, forskning och nya företag, inte minst tack vare familjen Kamprads forskningsstiftelse. I nära och djup samverkan med näringslivet har vi modet att satsa på nya idéer.

Kunskap och lärande

I Kalmarsundsregionen är vi stolta över att leva i en miljö som hela vägen från förskola till universitet sätter fokus på bildning, kunskap och livslångt lärande var du än bor. Vi är en stolt universitetsstad och ett växande universitet lockar ungdom och kompetens till en region i stark tillväxt där Kalmar är navet. Vår skola, som står stark i både stad och på landsbygd, rankas som en av landets bästa och vi är stolta över att vara kända för kreativitet och entreprenörskap. En förutsättning för detta är vår nära samverkan mellan samhälle, akademi och näringsliv.

Ett grönt Kalmar

I ett grönt Kalmar är både vatten och gröna ytor en viktig resurs och förutsättning för det goda livet. Vi utvecklar vår verksamhet i samklang med naturen och vi ligger långt fram när det gäller klimat- och miljöarbetet. Vi utvecklar transportsystem som är långsiktigt hållbara, snabba och effektiva. Andelen förnyelsebar energi ökar kraftigt och Kalmar har kommit långt i arbetet att vara en fossilbränslefri kommun 2030. Kalmars rena vatten och vår giftfria miljö har lett till att vi är en av landets grönaste kommuner.

Demokrati och kommunal verksamhet

I Kalmar utövas ett öppet och inkluderande politiskt ledarskap som välkomnar medborgarnas insyn och delaktighet. Politiken är lyssnande och lyhörd mot omvärlden och dess påverkan och gör medvetna anpassningar i en föränderlig omvärld. Den kommunala verksamheten utvecklas och står för ständiga förbättringar drivna av att ge den bästa möjliga servicen till invånarna. Verksamheten bedrivs med ansvar för ekonomin och med kompromisslös respekt för medborgarnas krav på kvalitet. Vi nyttjar de möjligheter som den snabba teknikutvecklingen ger oss. Det är en merit att vara anställd i kommunen och vi är ett föredöme som attraktiv arbetsgivare med stolta medarbetare. Tillsammans arbetar vi för att hela tiden göra Kalmar ännu bättre. I alla beslut och vägval. Varje dag.

Framtidstro för hela Kalmar

Idag presenterar vi, Socialdemokraterna, Centerpartiet och Vänsterpartiet vår budget. Det är satsningar för att hela Kalmar ska fortsätta att utvecklas och förutsättningarna är goda. Senaste årens arbete har lagt en god grund för våra satsningar. 2016 gjorde Kalmar kommun ett överskott på 166 miljoner. Vi minskade vår skuldsättning och finansierade våra investeringar utan att låna. För de kommande tre åren budgeterar vi ett överskott på nästan 200 miljoner. Vi investerar närmare 1,5 miljard. Vi klarar de finansiella målen.

Av en hundralapp så fördelar sig vår budget på följande sätt: 36 kronor går till äldre och funktionsnedsatta, 41 kronor går till förskola, grundskola och gymnasium. 6 kronor till kultur och fritidsverksamhet. 4 kronor till gator, parker och samhällsplanering. 4 kronor till arbetsmarknadsåtgärder och vuxenutbildning. 3 kronor till miljö och räddningstjänst och 1 krona till politik, val och ledning.

En sund ekonomi möjliggör stora satsningar på både kärnverksamhet och det lilla extra. Här är ett axplock av det vi vill göra:

Ett grönare Kalmar

Vi fortsätter arbetet med giftfria miljöer med särskilt fokus på barnen. Genom byggnationen av Sveriges bästa reningsverk säkerställer vi långsiktig tillgång till vårt viktigaste livsmedel vatten. Vi ökar också insatserna för kustmiljöåtgärder. Vi fortsätter vårt energieffektiviseringsprojekt med målet att ha minst 25 solcellsanläggningar på egna byggnader. Vid flygplatsen byggs Sveriges största solcellspark.

Vi ställer tydliga krav i upphandlingar som innebär att vi värnar arbetsrättsliga villkor, socialt ansvarstagande och djurskydd. Över 90 % av kött, kyckling och ägg ska vara producerat i regionen. I vår översiktsplan skyddar vi värdefull åkermark från exploatering.

Under budgetperioden satsar vi 46,5 mnkr på utbyggnad och komplettering av gång- och cykelvägnätet. Alltfler åker med kollektivtrafiken som drivs på biogas.

Ett växande attraktivt Kalmar

Vi gör en storsatsning på ett idrotts- och föreningspaket som bland annat innehåller fyra konstgräsplaner, en ny ishall, två nya sporthallar, en multiarena för innebandy och friidrott och en vädersäkrad fotbollsplan. Föreningsbidraget höjs med 2 mnkr. Vi jämställdhetssäkrar elitstödet och ökar beloppet från dagens 380 tusen till 1 mnkr. Beslut om ny bad och friskvårdsanläggning tas under 2018.

Vi bygger Kulturcentrum och moderna lokaler för Byteatern. Ett rikt kulturliv är en viktig del i Kalmars utveckling.

Kalmar har lägre arbetslöshet än riket och det ska vi fortsätta med. Integration prioriteras. Vi ökar insatserna för att få nya svenskar i arbete eller utbildning.

Vi är en del av sydostregionen och tillsammans med övriga Sydost vill vi förhandla med staten om ett samlat infrastrukturpaket med syfte att stärka arbetsmarknadsregionen med goda pendlingsmöjligheter. Det långsiktiga målet är dubbelspår på sträckan Kalmar-Alvesta och en mötesstation norr om Kalmar.

Vårt näringsliv går bra. Vi ska som kommun erbjuda god service och ett bra företagsklimat. De senaste åren har vi förbättrat oss i olika mätningar över just företagsklimatet. Det arbetet ska fortsätta. Vi ska genomföra minst 100 företagsbesök per år. Vi tar fram nya områden där företag kan etablera sig.

Vi har utsetts till Årets sommarstad tre år i rad. Vi går nu vidare genom att en helhetslösning för Tjärhovsbågen med bland annat strandpromenad från Sylvanderparken ut till Lotsutkiken.

Vi ser att vi behöver öka kapaciteten för besöksnäringen genom fler möjliga övernattningsplatser inom hotell, vandrarhem och camping.

Vi har som mål att medverka till att minst 700 bostäder färdigställs per år fram till 2020. Vi ligger i topp när det gäller bostadsbyggande. Bostadsbristen slår hårt mot alla grupper, inte minst ungdomar.

För att möjliggöra fortsatt utveckling på landsbygden/stadsdelar anslår vi en bygdepeng om 5 mnkr och ökar stödet till enskilda vägar med 300 000 kronor. Den viktigaste satsningen på att hela Kalmar ska utvecklas är vårt anslag om 48 mnkr för att alla senast år 2020 ska ha tillgång till fiber motsvarande 100Mbit/sekund. Vi kommer inte att söka nationellt stöd för denna utbyggnad. Det statliga stödet behövs i de kommuner som har svårare att klara en utbyggnad. Ökar attraktiviteten i våra grannkommuner så gynnar det också Kalmar.

Vi ska ta fram en handlingsplan för att förbättra tillgänglighet till stadskärnan. Ett steg är att fortsätta att skapa parkeringsplatser. Under 2017 har 160 extra parkeringsplatser lagts till de befintliga 2800 platserna på Kvarnholmen. Vi går vidare och skapar cirka 250 nya p-platser i Cellgraven och på Ängö. Trygghet är ett prioriterat område och vi permanentar systemet med ordningsvakter i centrala Kalmar. Under 2018 bygger vi pollare vid Stortorget för att öka säkerheten vid evenemang. Vi förstärker belysningen vid Västerport, Baronen och Stadsmuren.

Hög kvalitet i välfärden

Enligt Lärarförbundet är Kalmar Sveriges fjärde bästa skolkommun 2017 och vi satsar totalt 1,2 mdkr på att fortsatt ha en förskola och skola i nationell framkant. Vi lägger 400 miljoner under tre år för att bygga 30 förskoleavdelningar och nya skollokaler. Det är den enskilt största satsningen under dessa år.

För att göra en god omsorg ännu bättre fortsätter vi arbetet med att minska antalet delade turer. Vi bygger också ut vård- och omsorgsboenden och ökar med 68 nya platser. Under 2018-2019 färdigställs 25-30 gruppbostadsplatser och den dagliga verksamheten byggs ut.

Kalmar ska vara en jämställd och tillgänglig kommun och vi anslår ökade resurser för detta. Kunskap om funktionshinderpolitiken måste bli bättre och vi fortsätter att utveckla Tillgänglighetsrådet.

Vi ska fortsätta att vara en attraktiv arbetsgivare och fortsätter arbetet med att skapa hälsofrämjande arbetsplatser. Sjukskrivningarna ska minska. Stödet för friskvård permanentas.

Satsningarna är många och vi står fast i vår grundsyn om att vi är en kommun som präglas av demokrati, solidaritet, mångfald och rättvisa villkor. Detta grundar sig på miljötänkande, jämställdhet och en stark framtidsoptimism för hela kommunen. Vi vill ha ett växande, integrerat och framgångsrikt Kalmar som är socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart. Vi ska leverera de tjänster och verksamheter som vi har lovat att göra och vi ska göra det inom den budget som angivits.

Det här är den nuvarande majoritetens inriktning för de kommande åren. Det är en inriktning som vi går till val på. Vi hoppas att gemensamt få Kalmarbornas förtroende att förverkliga detta efter valet nästa höst.

Johan Persson (S)

Dzenita Abaza (S)

Ingemar Einarsson (C)

Bertil Dahl (V)

Ordning och reda i ekonomin

God ekonomisk hushållning

Kommunallagen slår fast att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet på både lång och kort sikt. God ekonomisk hushållning har både ett finansiellt och ett verksamhetsperspektiv.

Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service som den konsumerar, det vill säga ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation har förbrukat. Kommunen ska ange en ambitionsnivå för den egna finansiella utvecklingen och ställningen i form av finansiella mål.

Verksamhetsperspektivet tar sikte på att kommunen ska bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt för att kunna skapa förutsättningar för en god ekonomisk hushållning. För att säkerställa detta ska det finnas ett klart samband mellan resurser, prestationer, resultat och effekter. Kontinuerliga uppföljningar syftar till att bedöma hur väl kommunen lever upp till god ekonomisk hushållning.

Kommunsektorns utveckling

Kommunsektorn har haft en period av hög tillväxt i skatteunderlaget. 2016 gjordes ett historiskt högt resultat på 21,7 miljarder kronor. Kommunernas resultat har under några år hållits uppe av engångsintäkter, dels i form av tillfälliga statsbidrag för exempelvis flyktingmottagning, dels i form av återbetalningar från inbetalda pensionspremier. Under de närmaste åren väntas dock minskande resultatnivåer.

Från SKL (Sveriges kommuner och landsting) görs en samlad bedömning över kommun- och landstingssektorns utveckling fram till 2021. På intäktssidan väntas den årliga tillväxten av skatteunderlaget inte bli på samma höga nivå som de senaste åren. Den starka återhämtningen i konjunkturen mattas av och stabiliseras. På kostnadssidan väntas den samlade effekten av flera faktorer ge stora kostnadsökningar:

- Demografiska förändringar. En växande befolkning med större andelar unga och äldre medför utökad omfattning av kommunala verksamheter som exempelvis barnomsorg, skola och äldreomsorg. Det årliga behovet av ökade resurser drivet av demografiska faktorer beräknas bli cirka 1,5 procent de närmaste åren, medan det i genomsnitt hittills under tjugohundratalet varit cirka 0,6 procent.
- Ökade yttre krav och höjda ambitioner i verksamheterna i enlighet med den historiska utvecklingen hittills.
- Högre avskrivningskostnader till följd av en fortsatt hög investeringstakt. Nivån på investeringarna i kommunsektorn har fördubblats på tio år, utryckt i löpande priser. Kommuner

med växande befolkning behöver förtäta bostadsområden och samtidigt exploatera nya. Det genererar investeringsbehov i form av såväl gator och parker som förskolor, skolor, idrottsanläggningar och äldreboenden. Dessutom behöver nu en stor andel av den infrastruktur och de lokaler som byggdes upp under de expansiva 1960- och 70-talen renoveras eller ersättas.
- Försämrat finansnetto med ökade räntekostnader till följd av större upplåning för att finansiera höga investeringsnivåer och ett förväntat högre ränteläge än idag.

Den samlade effekten är att det fram till 2021 uppstår ett gap mellan intäkter och kostnader på 39 miljarder kronor för kommunsektorn. I framräkningen ingår att resultatet tillåts sjunka till en nivå motsvarande en procent av skatter, utjämning och generella statsbidrag. Vidare antas en uppräkning av det generella statsbidraget med 4 miljarder kronor även 2021. Detta i linje med den i höstbudgetpropositionen aviserade uppräkningen 2019-2020 med 3,5 miljarder årligen. Gapet är ingen prognos utan en illustration av behovet av resultatförbättrande åtgärder. En av slutsatserna blir att kommunerna behöver ta sig an uppgiften att bli effektivare – främst genom att ta tillvara potentialen i digitalisering, ändrade arbetssätt och ny teknik.

De riktade statsbidragen har ökat kraftigt i omfattning de senaste åren. Dessa medel är värdefulla förstärkningar i verksamheterna. De riktade statsbidragen är dock administrativt krävande och som enskild kommun har man små möjligheter att påverka inriktning och ambition. Regeringens uttalande om färre styrsignaler till kommunsektorn är därför positiv och förväntan finns om en omfördelning från riktade till generella statsbidrag där kommunerna själva har rådighet och kan göra prioriteringar utifrån sina egna förutsättningar.

Kalmars väg framåt

Kalmar växer och det ska hanteras utifrån de ekonomiska utmaningar som hela kommunsektorn och samhällsekonomin står inför. De senaste årens budgetar har lagt en stabil finansiell grund för de närmaste åren. En ekonomi i balans utgör fundamentet för en verksamhet av god kvalitet som står väl rustad för framtida utmaningar.

En viktig egenskap hos en framgångsrik kommun är god förmåga att över tid kunna anpassa sig till ändrade förutsättningar. Samtidigt är det en styrka att så långt det är möjligt kunna ge verksamheterna stabila planeringsförutsättningar. Ett uttryck för det är att upprätthålla resursfördelningssystem som säkerställer att nya invånare och brukare får samma resurser till förfogande som de befintliga. Med 2018 som basår utvärderas systemet utifrån tilläggen vistelsetid inom förskola, omsorgstagare under 65 samt äldre multisjuka. Exakt modell kommer att redovisas under 2018.

En annan viktig egenskap är förmågan att som växande kommun klara av de investeringar som krävs både för att möta det demografiska trycket, som för att ersätta gamla uttjänta anläggningar och även utveckla nya verksamheter med hög kvalitet. Rådande höga byggkonjunktur har tydlig påverkan på både priser och byggkapacitet. Utmaningen är att tidsmässigt, och till rimliga priser, tillgodose det ökade behovet av lokaler. Mer tillfälliga lösningar kan därför bli aktuellt under en period. I detta sammanhang ser vi fram emot resultatet av SKL:s, Sveriges Kommuner och Landsting, ramupphandling som kan göra det enklare att avropa nya lokaler till förskola och skola till en lägre kostnad.

Arbetet med att utveckla organisation och arbetssätt pågår ständigt. Ekonomiska och verksamhetsmässiga fördelar kan uppnås genom ökad samverkan med andra aktörer, såsom andra kommuner. Möjligheter till extern finansiering ska alltid undersökas. Kalmar ska ha en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.

Långsiktiga mål

- Kommunens alla verksamheter ska bedrivas på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt.

Mål 2018

- Begränsa nettokostnaderna till högst 99 procent av skatteintäkter och kommunal utjämning över en rullande femårsperiod.
- Självfinansiera investeringarna till 50 procent över en rullande femårsperiod.

Ett grönare Kalmar

Kalmar ska fortsätta vara en av Sveriges grönaste kommuner och ett föredöme inom miljöområdet. Agenda 2030 ska vara vägledande för hållbarhetsarbetet i Kalmar kommun. Vi agerar lokalt, tänker globalt och vågar ta konkreta beslut för att skapa ett hållbart samhälle. Inom kustmiljöarbete är vi Sverigeledande. Vi ska arbeta för ett renare Östersjön samtidigt som besöksnäringen och matproduktionen ska öka. Där är lokal biogasproduktion en nyckelfaktor. Även inom förnybar energi och energieffektivisering ligger vi i topp. Genom att hitta smarta lösningar som alla tjänar på ska vi koppla ihop miljöarbetet med människors välmående, en attraktiv kommun och ett konkurrenskraftigt näringsliv. Vårt årliga miljöbokslut redovisar vad vi uppnått och vad vi planerar framåt. Medarbetare i Kalmar kommun ska ha rätt miljökompetens.

Sveriges bästa vattenkommun

Vi vill skapa ett vattensmart samhälle där vattnet räcker till för allas behov och är fritt från ämnen som påverkar miljön eller människors hälsa negativt. Övergödningen i Kalmarsund ska minska, så att havet kan fortsätta bidra till livskvaliteten hos invånare och besökare. Kommunens arbete för att hålla näringsämnen kvar på land ska intensifieras, bland annat genom utökat stöd till lokala ideella vattenråd och kustmiljögrupper. Kalmar ska fortsätta vara världsledande när det kommer till att ta upp överflödig näring ur havet, bland annat genom kommersiella mussel- och algodlingar som testas just nu. Vi vill att näringsämnen från havet ska bidra till en ökad livsmedelsproduktion i kommunen.

Majoritetens inriktning är att:

- Ta vår andel av minskade utsläpp av kväve och fosfor i enlighet med Baltic Sea Action plan. Det görs genom att anslaget för vattenåtgärder utökas med 500 000 kronor från och med 2018. Ytterligare 250 000 anslås för ökad provtagning i våra vattendrag.
- Vi ska ensamt eller tillsammans med Kalmarsundskommissionen och eventuella andra aktörer söka de nationella vattenmedel som finns tillgängliga från och med 2018. Behövs ytterligare medel för att klara medfinansiering får kommunstyrelsens arbetsutskott ta ställning till detta.
- Vi säkerställer medfinansiering av projektet som syftar till att med ny teknik ta upp och rena bottensediment i Malmfjärden.
- Att säkerställa ökad rening och cirkulär produktion av dricksvatten genom byggnationen av Sveriges bästa reningsverk.

Fossilbränslefri kommun 2030

Kalmar ska bli fossilbränslefritt till 2030. Vi har kommit en bra bit på väg. Energin som produceras av Kalmar Energi är redan förnybar. I Kalmar byggs Sveriges största solcellsanläggning. Kollektivtrafiken körs på biogas.

Vi ska utveckla snabba och effektiva transportsystem som stimulerar hållbart resande. På så sätt blir gatorna trafiksäkrare och vi får mindre buller och en renare luft. Smidig kollektivtrafik och ett ökat samnyttjande av resurser, till exempel bilpooler, ska göra det enklare att inte äga en bil. Bilen kommer dock fortfarande att behövas, inte minst på landsbygden. Därför ska vi fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för förnybara drivmedel så som biogasstationer och laddplatser för elbilar.

Kalmar är, och ska förbli, en av Sveriges ledande cykelstäder. Vi underlättar för människor att välja cykel framför bil. Antalet elcyklar som ger oss möjlighet att färdas längre sträckor, ökar markant och vi ges nya möjligheter att pendla. Att anlägga cykelgarage kan vara ett sätt att underlätta för cykelpendlarna. En utmaning är att majoriteten av alla resor till det nya universitetet förväntas ske med cykel. Till detta kommer ytterligare satsningar på gång- och cykelvägar i samband med åtgärder i gatumiljön. Vi ska också arbeta för att knutpunkter mellan olika transportslag ska vara av högsta kvalitet och en del av arbetet är att åtgärda ”missing links” i gång- och cykelvägnätet.

Majoritetens inriktning är att:

- Söka nationella medel för ökad inblandning av biodrivmedel i flygbränsle
- Fortsätta och fullfölja kommunens energieffektiviseringsprojekt.
- Ha minst 25 solcellsanläggningar på kommunens egna byggnader år 2018.

- Fortsätta utbyggnaden av gång och cykelvägar i hela kommunen. I budget 2018 sker investeringar på 9,6 mnkr i bland annat Ljungbyholm, Smedby, Djurängen, Falkenbergsvägen, Berga, Malmen, Norrgårdsgärdet och Rinkabyholm. Totalt satsas 46,5 mnkr under perioden 2018-2020.
- Att under 2018 ta fram en klimatanpassningsplan.
- Fortsätta arbetet med giftfria miljöer, särskilt i våra förskolor.

Miljösmart liv

Frisk luft, rent vatten och livskraftiga naturområden kännetecknar Kalmar. Bostadsområden ska ha nära till service och nära till naturområden av hög kvalitet. Vi ska säkerställa att naturens gratistjänster fungerar även i framtiden, t.ex. skuggning från träd, rening av vatten, pollinering och skydd mot översvämningar. Därför måste vi prioritera arbetet med att bevara ekosystem och biologisk mångfald. Vårt samhälle ska vara väl rustat för att möta utmaningar i form av vattenbrist, klimatförändringar och resursbrist. Den kommande klimatanpassningsplanen är en viktig del i arbetet. Vi ska värna om och vårda våra unika natur- och kulturmiljöer. Friluftsliv och naturvård ska kopplas samman med syfte att tillgängliggöra naturen för alla människor och skapa rekreation och välmående.

Medborgarna i Kalmar kommun ska erbjudas kunskap och möjlighet att leva hållbara och miljösmarta liv. Det ska också vara enkelt att konsumera hållbart och lämna avfall till återanvändning eller återvinning. Kunskapsnivån inom hållbarhet hos alla som har gått i Kalmars skolor och förskolor ska vara bland den högsta i landet. Kommunens verksamheter ska vara fria från farliga ämnen, och vi ska ta vårt ansvar för att erbjuda kommunens invånare en giftfri vardag.

Hållbar konsumtion

Kalmar kommun är mån om att konsumera hållbart inom den egna verksamheten. Alla resurser ska utnyttjas så effektivt det bara går. Matsvinn ska minimeras och allt avfall ska källsorteras. Vi ska föregå med gott exempel när det gäller att minska användning och spridning av plast. KSRR:s arbete med sortering av hushållsavfall och återvinning är viktigt i detta arbete.

Kommunen ska fortsätta att ligga i frontlinjen inom hållbar upphandling. Leverantörer som kan visa på ekonomisk och miljömässig resurshushållning, cirkulärt tänkande, socialt ansvarstagande och effektivt kvalitetsarbete ska premieras. Arbetsrättsliga villkor ska minst vara i nivå med svenska kollektivavtal. Mänskliga rättigheter ska alltid respekteras. Vi skapar förutsättningar för mindre företag, småskaliga producenter och sociala företag att delta i våra upphandlingar.

Vi ska stödja en levande landsbygd med ett levande kulturlandskap och god djurhushållning. När det gäller kött, mjölk och ägg ställer vi krav motsvarande svensk djurskyddslagstiftning. Vi tar aktiv ställning kring livsmedel som innebär extra stor miljöpåverkan bland annat palmolja, soja och fisk- och skaldjur. Vi avser att intensifiera uppföljningen av våra upphandlingar, för att utvärdera vilken effekt våra krav har fått.

Majoritetens inriktning är att:

- Ställa tydliga krav i upphandlingar som innebär att vi värnar arbetsrättsliga villkor, socialt ansvarstagande, djurskydd och minimal miljöpåverkan.
- Kommunens invånare ska ha bra möjligheter att leva klimatsmart.
- Vi aktivt ska söka pengar för och stärka vårt arbete med lokal naturvård, LONA-pengar.

Långsiktiga mål

- Kalmar kommun som geografiskt område ska vara helt fossilbränslefritt år 2030.
- År 2020 ska alla kommunbetalda personresor och godstransporter vara klimatneutrala.
- Energianvändningen i kommunkoncernen ska minska med 10 procent från 2018 till 2022.
- Kalmarsund och våra vattendrag ska ha uppnått God vattenstatus år 2025.
- Vattenanvändningen i kommunkoncernen ska minska med 10 procent från 2015 till 2020.
- Avfallet inom kommunkoncernen ska minska med 30 procent från 2018 till 2025.
- Andelen livsmedel som är ekologiska eller ursprungsmärkta Sverige i de kommunala verksamheterna ska uppgå till 75 procent 2020, varav minst 30 procent ska vara ekologiska. Minst 40 procent ska komma från närområdet.

Mål 2018

- Cykeltrafiken ska öka.
- Kollektivtrafiken ska öka.

Uppdrag till kommundirektören:

- Ta fram en koncernövergripande handlingsplan för att nå målet om Fossilbränslefritt 2030.
- Ta fram en koncernövergripande handlingsplan för att nå målet God vattenstatus.
- Komplettera vattenförsörjningsplanen med en plan för att återskapa och bevara vattenhållande områden.

Ett växande attraktivt Kalmar

Kalmar ska vara en växande och attraktiv kommun. Det är en förutsättning för att vara med i kampen om framtida etableringar, inflyttare och satsningar på infrastruktur. Kalmar är i dag ett av Sveriges mest attraktiva besöksmål och vi fortsätter att utveckla detta. Men attraktiviteten ska också finnas i vardagen. För det behöver vi bra och varierade bostäder och en väl utbyggd infrastruktur i hela vår region. Vi ska fortsätta att erbjuda ett rikt kultur- och fritidsutbud.

Vi ska vara en internationellt attraktiv plats. Vi ska delta i internationellt samarbete och stödja internationalisering. Kalmar kommuns internationella arbete ska ge höjd kompetens och ökad tillväxt. Vi ska aktivt söka stöd ur EU:s och andra internationella fonder och program.

Kalmar kommun ska bedriva samverkan med Linnéuniversitetet för att främja forskning, utveckling och högre utbildning i universitetsstaden Kalmar. Samarbetet mellan Linnéuniversitetet, Linnéstudenterna och Kalmar kommun ska leda till ökat antal studenter som stannar i regionen efter avslutade studier.

Växande näringsliv och minskad arbetslöshet

Kalmar har idag en lägre arbetslöshet än våra jämförelsekommuner, men vi kan bli ännu bättre. Vi behöver en utvidgad arbetsmarknadsregion, bra näringslivsklimat och en förmåga att använda möjligheterna med olika typer av elektroniska tjänster. Huvuddelen av nya arbetstillfällen skapas i små och medelstora företag och dessa företag ska ges de bästa förutsättningarna att verka i Kalmar.

Kalmar kommun ska vara aktiv i arbetet med att få nya företag att starta verksamhet och etablera sig i kommunen samtidigt som vi stödjer redan befintliga företag. Kalmar Science Park och våra egna företagslotsar är exempel på insatser för att stimulera ett växande näringsliv. Vi arbetar målmedvetet för att förbättra företagsklimatet, bland annat genom kontinuerlig dialog med näringslivet samt förenkling av regler och rutiner när det gäller kommunens myndighetsutövning. Under det senaste året har kommunen deltagit i SKL:s arbete ”Förenkla - Helt enkelt”.

Kunskapsintensiva miljöer, innovation och inkubatorverksamhet har avgörande betydelse för nya jobb och tillväxt. Linnéuniversitetet har bestämt sig för att entreprenörskap ska genomsyra hela universitetets arbete. Även familjen Kamprads stiftelse har denna inriktning. Kalmar kommun jobbar tätt med Ung Företagsamhet, gymnasieförbundet samt rektorer och lärare för att så många som möjligt ska få en inblick i hur det är att driva företag redan i en tidig ålder.

Kalmar ligger numera bra till i Tillväxtverkets analys över sårbarheten i landets kommuner. Vi har en stor spridning och bredd i vårt näringsliv. Med omlokaliseringen av E-Hälsomyndigheten till Kalmar skapas ytterligare möjligheter.

De gröna näringarna i vår kommun tillhör de mest framgångsrika i hela vårt land. Vi kommer genom ett nära samarbete med näringen och Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) att arbeta för att livsmedelsproduktionen och lönsamheten ska öka ytterligare för att på så sätt öka tillgången på miljövänliga och bra livsmedel.

Kalmar är en av landets främsta handelsstäder. Det ska vi fortsätta vara.

Den typ av servicegarantier som införts när det gäller byggande är viktigt för fortsatt näringslivutveckling. Vi har varit framgångsrika med att förenkla rutiner och regler vid olika former av tillståndsgivning och vi kommer att titta vidare på hur regelverket ytterligare kan förenklas.

Ett av kommunens redskap för att främja tillväxt av befintligt näringsliv och nya etableringar är KIFAB. En god och långsiktig planberedskap för nya verksamhetsområden är en annan nyckel.

Arbetslösheten i Kalmar är idag lägre än i riket och våra jämförelsekommuner. Under 2017 har arbetet med att pressa tillbaka arbetslösheten samlats på enheten för arbete och välfärd. Under de kommande åren kommer det vara av särskild vikt att få människor med utländsk bakgrund i arbete och

egenförsörjning. För det krävs god samverkan mellan Arbetsförmedlingen, kommunen och utbildningsanordnare.

Majoritetens inriktning är att:

- Genomföra minst 100 företagsbesök per år.
- Ha lägre arbetslöshet än riket totalt, bland ungdomar och bland utrikesfödda
- under 2018 ska Kalmar kommuns förvaltningar och bolag samt föreningslivet ha lägst 70 så kallade extratjänster för personer långt ifrån arbetsmarknaden.
- Nyttja möjligheterna som e-hälsomyndigheten för med sig.
- Basfinansieringen via Kalmar Kommunbolag AB till Kalmar Science Park AB permanentas.
- Under de kommande fem åren ska ytterligare ett eller flera verksamhetsområde för etableringar tas fram.
- Ha fortsatt tätt samarbete med de Gröna Näringarna i Kalmar kommun.
- Från och med 2019 införs ett Näringslivsråd med politisk representation.

Sydost – en gemensam arbetsmarknadsregion

Sydöstra Sverige har cirka 400 000 invånare. Gemensamt ligger vi i topp när det gäller bostadsbyggande, och tillväxt. Efter Stockholmsregionen har vi näst flest IT-jobb. Vi har Linnéuniversitetet och Blekinge Tekniska högskola.

Ytterligare samverkan finns i Kalmarsundsregionen där vi har en konkret samverkan mellan Kalmar, Mönsterås, Oskarshamn, Mörbylånga och Torsås. Syftet med samarbetet är att skapa fler och ändamålsenliga kontaktytor, hitta nya och konkreta arbetssätt som kan bidra till Kalmarsundsregionens attraktivitet och underlätta kompetensförsörjningen. Målet är att öka invånarantalet i hela Kalmarsundsregionen.

För att åstadkomma en gemensam arbetsmarknadsregion i Sydost och i Kalmarsundsregionen krävs en förbättrad infrastruktur. Mot den bakgrunden har Kalmar initierat ett gemensamt arbete med Växjö och Karlskrona som syftar till ett gemensamt arbete kring infrastrukturfrågor. Målet är att under nästa mandatperiod få till en konkret förhandling med staten om ett Sydostpaket.

Mot Trafikverket har vi väckt frågan om placering och utformning av en framtida centralstation för Kalmar.

För näringslivet i regionen är Kalmar hamns verksamhet strategisk. Vårt fokus är också att utveckla flyget till och från Kalmar samt att vidga arbetsmarknadsregionen med möjlighet till arbetspendling norrut via Stångådalsbanan. Vi har medverkat till finansieringen av Stångådalsbanan och även deltagit i en åtgärdsstudie som visar att för att möjliggöra ökad arbetspendling norrut krävs en mötesstation norr om Kalmar. Det är en fråga vi fortsatt kommer att driva.

Majoritetens inriktning är att:

- Gemensamt med övriga aktörer i sydost få till en förhandling med staten som innebär ett samlat infrastrukturpaket med syfte att bygga en gemensam arbetsmarknadsregion. Det kommer att kräva medfinansiering.
- Fortsatt aktivt stödja infrastrukturåtgärder med tåg mellan Kalmar och Alvesta samt Stångådalsbanan i syfte att skapa en gemensam arbetsmarknadsregion. Det långsiktiga målet är dubbelspår på sträckan Kalmar-Alvesta.
- Fortsatt aktivt stödja utvecklingen av flyget till och från Kalmarregionen.
- Fortsatt aktivt stödja expansionen av Kalmar hamn.
- Stödja arbetet med att få till stånd förbifart Bergkvara, Mönsterås och Jämjö.

Universitetsstaden Kalmar

Uppbyggnaden av Högskolan i Kalmar där Kalmar kommun var en aktiv part genom Graningestiftelsen lade grunden för att vi idag är en universitetsstad. Det skapar en synnerligen god grund för tillväxt,

utveckling och kompetensförsörjning. Genom fler samarbeten och gemensamma aktiviteter med Linnéuniversitetet ska vi stärka Kalmar som en modern universitets- och studentstad.

Kalmar kommun har avsatta medel för forskning, utveckling och tillväxt. Målet är att stärka Linnéuniversitetet i Kalmar, att främja samverkan mellan näringsliv och universitet och stimulera tillväxten i Kalmar. För att Kalmar ska utvecklas till en modern, ledande universitetsstad, som är en effektiv motor för tillväxt, måste betydligt bredare samverkan mellan kommunen och universitetet komma till stånd.

Ett förslag på överenskommelse har tagits fram som ska vara till gagn för såväl Kalmar kommuns som Linnéuniversitetets utveckling med avseende på forskning inom områden för utveckling och tillväxt. Inledningsvis är fokus på projektet ”Linnéuniversitetets betydelse i regionens utveckling” samt områdena Grön tillväxt, Blå tillväxt och IT/Teknik.

Familjen Kamprads stiftelse har till ändamål att stödja, stimulera och belöna utbildning och vetenskaplig forskning så att entreprenörskap, miljö, kompetens, hälsa och social utveckling främjas. I första hand stöds forskning och utbildning som bedrivs eller tillgodoser intressen i Småland och som bedrivs inom ramen för Linnéuniversitetet. Vår förmåga att samarbeta med universitetet blir avgörande för den verksamhetsutveckling som kan få stöd från stiftelsen.

Kalmar är också ny studieort för läkarutbildningen vid Linköpings universitet. Att läkarutbildning etablerats i Kalmar stärker regionen som en akademisk utbildnings- och forskningsmiljö vilket även främjar den regionala utvecklingen.

Linnéuniversitetets Summer Academy, som bara ges i Kalmar, är en internationell, interkulturell och tvärvetenskaplig sommarakademi som är unik i sitt slag i Sverige. Utbildningen ger fantastiska förutsättningar till att nätverka med Summer Academy-studenter såväl som med företrädare från näringslivet. Summer Academy pågår mellan mitten av juli till mitten av augusti. Samtliga kurser ges på engelska, utgår från innovativt tänkande och är workshop-orienterade.

Majoritetens inriktning är att:

- Öka samverkan mellan Linnéuniversitet, Kalmar kommun och övriga aktörer. Därför anslås 1,5 mnkr inom områdena Grön tillväxt, Blå tillväxt och IT/teknik.

Besöksnäring

Kalmar har blivit en upplevelsestad med rikt kulturellt utbud. Konserter och teaterföreställningar ges året om och vi lyckas locka både sverigeelit och världsartister till vår region. Under en 10-årsperiod har omsättningen och sysselsättningen ökat mycket kraftigt. Vi har blivit Årets Sommarstad tre år i rad. Kommunfullmäktige har ställt sig bakom en destinationsutvecklingsstrategi. Bra service till arrangörer och näringsidkare är en nyckelfråga. Det kan vi bland annat ge genom kommunens tillståndsgrupp där även polisen ingår.

Vi vill stärka hela kommunens besöksnäring och har genomfört flera projekt för att stärka landsbygden. Bland annat har vi färdigställt badplatsen och bryggan i Vita sand samt rustat upp vandringsleder. Vi kan konstatera att kommunens insatser har betalat sig och vi fortsätter våra satsningar på att göra hela Kalmar attraktivt året om.

En av utmaningarna är bristande kapacitet under delar av året. Det gäller framförallt tillgång på boende. Vi satsar alltid på hela kommunen och vi ser att behovet av ökad kapacitet vad gäller övernattning i form av vandrarhem och camping kommer att komma landsbygden till dels.

Majoritetens inriktning är att:

- En arena för evenemang vid Bastionen färdigställs under våren 2018. Framtida intäkter ska täcka del av finansieringen.
- Öka kapaciteten för besöksnäringen genom fler möjliga platser inom hotell, vandrarhem och camping.

- Göra en helhetslösning för Tjärhovsbågen med bland annat strandpromenad från Sylvanderparken ut till lotsutkiken. Lycksalighetens ö, som är en mycket populär fotoplats, ska gestaltas om och rustas upp ytterligare. Den före detta småbåtshamnen muddras och tas åter i drift som en del av gästhamnen. Medel för förändringarna anslås i budgeten.
- Anlägga en längre brygga i Norrliden under 2018.
- Skyltar och informationsmaterial ska vara på svenska och engelska.

Pressa tillbaka bostadsbristen

En attraktiv kommun erbjuder bra bostäder och hela Kalmar ska växa. Vi har fått fart på byggandet och vår höga ambition kvarstår. Bostadsbristen är en av vår tids största samhällsutmaningar. Den slår hårdast mot ungdomar och svagare grupper på bostadsmarknaden. Den är också ett hinder för tillväxt. Därför måste alla resurser sättas in för att pressa tillbaka bostadsbristen.

Kommunen ska ha en fortsatt god planberedskap. Vår målsättning är fortsatt att år 2016-2018 planera för minst 2500 bostäder. Vi har hittills uppnått en planering om drygt 1700 bostäder och i slutet av 2018 kommer vi att ha minst 2500 planlagda bostäder. Därmed kan vi säga att planberedskapen i Kalmar är god och bör därefter upprätthållas en nivå så att vi klarar bostadsförsörjningen långsiktigt. Inriktningen är nu att få det som har planerats att också genomföras. I detta arbete kommer det att krävas god samverkan mellan kommunens förvaltningar, bolag och privata aktörer.

Kalmar ska ha en blandad bebyggelse där vi värnar hyresrätten och prioriterar aktörer som satsar på denna boendeform. Under de kommande åren vill vi i dialog med fastighetsägare och byggbolag fortsätta bygga en planberedskap som, oavsett konjunktur, medger en hög produktion. Vi vill medverka till att det byggs i hela kommunen och vi har en generös syn på byggande på landsbygden.

De nya bostadsområdena som växer fram ska vara miljövänliga, barnanpassade och bidra till ett varierat bestånd. Fler tomter för egnahemsbyggare ska skapas i områden där söktrycket är stort.

Vårt kommunala bostadsbolag Kalmarhem har ett särskilt ansvar för att byggtakten hålls på en hög nivå och Kalmarhems andel av byggandet är 75 hyreslägenheter per år.

Det är av vikt att vi har ett socialt hållbarhetsperspektiv i bostadsplaneringen för att motverka hemlöshet och sociala problem.

Majoritetens inriktning är att:

- Vår målsättning är fortsatt att år 2016-2018 planera för minst 2500 bostäder.
- Samlat i kommunkoncernen ska vi arbeta för att färdigställa minst 700 bostäder per år fram till 2020.
- Kalmarhem ska producera minst 75 bostäder per år.
- Statliga investeringsstöd ska sökas där det är möjligt. Detta för att få ned hyrorna.

Attraktiva tätorter och landsbygd

I stort sett alla mindre tätorter och större byar i vår kommun har växt upp kring någon å eller bäck. Idag kan å-landskapet fylla en annan roll än det gjorde i historisk tid. På samma sätt som Kalmarsund bidrar till att skapa attraktivitet och tillväxt i staden och vid kusten kan våra åar med sina skönhetsvärden göra det i inlandet.

Vi vill fortsätta satsa på landsbygdsutveckling och lägger mening bakom uttrycket att hela Kalmar ska leva. Vårt arbete ska stärka servicen på landsbygden och vi ska aktivt stödja engagemanget bland ideella föreningar, invånare och näringsliv. Vi ska fortsätta arbetet med att skapa mötesplatser för att främja dialogen. Hela Kalmar ska växa och frågor som fiberutbyggnad, digitalisering, byggnation av alternativa boenden och fortsatt utveckling av förskolor och skolor är avgörande för att vi ska kunna ha en fortsatt växande landsbygd. Stora kommunala investeringar i hela Kalmar kommun visar att vi menar allvar. Vi ser gärna en högre nyttjandegrad av till exempel skolmatsalar och samlingslokaler samt att lekplatser på skolgårdar och förskolor görs tillgängliga på kvällar och helger.

Med den utbyggnad av fiber som nu kommer att ske löser vi den kanske mest avgörande förutsättningen för att nå tillväxt och utveckling i hela kommunen. Bra digital infrastruktur får en allt större betydelse för privatpersoner, näringsliv och myndigheter. Nya tjänster utvecklas kontinuerligt och möjligheten att använda dessa är direkt beroende av bra bredband. Tillgång och utbyggnad av den digitala infrastrukturen har blivit en samhällsutvecklingsfråga och ses idag som lika viktig som vägar, järnvägar, el och vatten. Redan idag ligger vi långt fram i Kalmar. Cirka 88 procent har tillgång till fiber. Kommunens strategi är att utbyggnaden ska ske på kommersiella villkor varför kommunen tecknat ett samverkansavtal med Telia.

Majoritetens inriktning är att:

- En bygdepeng om 5 mnkr för utveckling av den egna orten anslås ur 2017 års budget. Sökande by/tätort/stadsdel ska ha ett fungerande byalag/intresseförening. Kriteriet är att byalaget/intresseföreningen ska ha minst två öppna möten för invånarna per år och maxbelopp att söka är 300 000 kronor.
- Tillskapa ett årligt anslag på 300 000 kronor för att smidigt göra små stödinsatser inom landsbygdsutvecklingen. Ärendena ska beredas gemensamt mellan landsbygdsutvecklaren och kommundelsutvecklaren i Södermöre.
- Anslaget för stöd till enskilda vägar ökas med 300 000 kronor ur 2017 års budget.
- En utredning om samarbetsavtal för Servicepunkter i tätorter enligt Västerviksmodellen genomförs under första halvåret 2018. Servicepunkt innebär en fysisk plats där man som besökare kan hitta information från kommunen och om besöksmål i närheten.
- Hela Kalmar senast år 2020 ska ha tillgång till fiber motsvarande 100Mbit/sekund. För detta anslås 48 mnkr under tre år. Kommunen kommer bygga och äga kanalisation på platser där det inte är kommersiellt lönsamt. Kalmar kommun kommer inte att söka nationellt stöd för denna utbyggnad. De resurser som är avsatta för Kalmar län behövs i de kommuner som har svårare att klara en utbyggnad.

Attraktiv stadskärna

Kalmar har en av Sveriges mest attraktiva stadskärnor. Inte minst har vi en fantastisk kulturhistorisk miljö med många intressanta byggnader. Stadskärnan omgärdas också av flera vattenrum som alla bidrar till att öka attraktiviteten. Mitt i centrum finns både lek- och badplatser i direkt anslutning till stadsrummet. Vi vill i samarbete med Kalmar City utveckla stadskärnan med plats för kultur, upplevelser, möten, aktiviteter och handel.

Majoritetens inriktning är att:

- Gemensamt med näringsidkare och fastighetsägare i Kalmar City arbeta för att bli Årets Stadskärna.
- Tillsammans med Kalmar City samplanera grävningar och andra åtgärder i stadskärnan.
- Gemensamt med näringsidkare och fastighetsägare ta fram en handlingsplan på kort och lång sikt för att förbättra tillgängligheten för alla trafikslag till stadskärnan.
- Hitta lösningar så att helgstädningen i stadskärnan kan pågå året runt.
- Fortsätta arbetet med att skapa fler parkeringsplatser. Under 2017 har 160 extra parkeringsplatser tillskapats till de befintliga 2800 platserna på Kvarnholmen. Vi vill nu gå vidare och skapa cirka 250 nya parkeringsplatser i Cellgraven och på Ängö. Under 2018 kommer kommunen att ta över delar av Baronens parkering. Huvuddelen av investeringarna för de nya parkeringsplatserna, blir räntabla och framtida intäkter ska täcka del av finansieringen.

Tryggaste Residensstaden

Upplevelsen av att bo i en trygg kommun är en stark tillväxtfaktor och också avgörande för livskvaliteten i en kommun. Den viktigaste utgångspunkten för trygghetsarbetet i Kalmar är att fortsätta att utvecklas som en säker plats att leva på och att invånarna ska kunna känna sig trygga och uppleva livskvalitet i en växande och utvecklande kommun. För att undersöka hur invånarna upplever tryggheten och hitta utvecklingsområden genomförs en trygghetsundersökning varje år. Den ska vi fortsätta med.

Under hösten 2017 inrättas en Trygghets- och larmcentral på nya brandsstationen i Kalmar.

Kommunens trygghetsarbete bedrivs i nära samverkan med polisen och andra aktörer. I Kalmars lokala brottsförebyggande råd sker samverkan på både övergripande och verksamhetsnivå och där delar polis och kommunens olika verksamheter kunskap och erfarenheter, samt samverkar för att minska identifierade problemområden. Kalmar kommun ska fortsätta att arbeta i nära samverkan med polisen och föreningslivet genom samverkansavtal och gemensamma medborgarlöften.

Majoritetens inriktning är att:

- Samtliga verksamheter inom kommunkoncernen ska, så långt det är möjligt, använda kommunens Trygghets- och larmcentrals tjänster för sina larm.
- Under 2018 bygga pollare vid Stortorget för att öka säkerheten vid evenemang.
- Permanenta systemet med ordningsvakter i centrala Kalmar.
- Aktivt understödja mer kameraövervakning när den nya lagstiftningen är på plats.
- Öka insatserna när det gäller belysning vid Västerport, Baronen och Stadsmuren.
- Budgeten för Brottsförebyggande rådet förstärks.
- Kalmar ska aktivt delta i det arbete som nu sker med att stärka civilförsvaret sett till det förändrade säkerhetspolitiska läget. En del i det arbetet ska vara att säkerhetsklassa viss personal.

Integration

Begreppet integration innehåller många dimensioner men det råder stor samstämmighet om att det är inträdet på arbetsmarknaden som är nyckeln till en framgångsrik integration. I kampen mot utanförskapet har kommunerna fått ta en allt viktigare roll. Det vinnande konceptet är att kedjan till arbete – motivation, aktivering, utbildning och matchning – kombineras med ett gott företagsklimat, där kommunens förvaltningar och näringslivet samverkar för att få folk i jobb. En stor del arbetslösa med utländsk bakgrund behöver mer individuellt stöd för att komma in på arbetsmarknaden. För oss är det självklart att de ska få all hjälp och stöd de behöver.

Kalmar kommun ska vara en öppen stad, där individen har möjlighet att bosätta sig, utbilda sig, arbeta, driva företag och ingå i föreningslivet och samhället oberoende av bakgrund. Som en öppen stad välkomnar vi alla som vill vara en del av oss.

Ett ökat samarbete mellan den offentliga, privata och ideella sektorn är nödvändig för att utveckla samhället och integrationen. Kalmar kommun har tagit initiativ till en gemensam mötesplats, ett integrationsråd, för att öka förutsättningar och möjligheter för integration och samordning av insatser. Syfte med rådet är att öka dialogen och att förenkla och förkorta vägen till aktiviteter och handling. Rådet vill också synliggöra befintliga insatser för att utveckla samverkan. Detta arbete kommer att fortsätta att utvecklas.

Majoritetens inriktning är att:

- Att fokus under planperioden är arbete och utbildning. Arbetslösheten bland utrikesfödda ska vara lägre än i riket.

Tillgänglighet

Arbetet med att öka tillgängligheten i Kalmar kommun har intensifierats de senaste åren. Viljan och strävan efter att vara en kommun som präglas av tillgänglighet för alla är hög och ständigt pågående. Ändå kvarstår många hinder för full delaktighet och personer med funktionsnedsättning kan inte delta på jämlika villkor i samhället.

Det behövs en ökad kunskap och förståelse för att funktionshinderpolitiken är tvärsektoriell och berör alla samhällets områden och nivåer; från nationell nivå till regional och lokal. Kalmar kommun ska stödja samverkan på regional nivå för att lyfta och synliggöra tillgänglighetsfrågorna.

Kommunen ska fortsätta att utveckla Tillgänglighetsrådets samrådsfunktion. Ett nära samarbete med funktionshinderorganisationerna är avgörande för den fortsatta utvecklingen. Vi ska på bred front arbeta för att förebygga och bekämpa diskriminering mot personer med funktionsnedsättning. Det kan handla

om vägar som underlättar anmälningar av enkelt avhjälpta hinder till checklistor av badplatser och dialoger.

Majoritetens inriktning är att:

- Att öka insatserna på tillgänglighetsområdet. Särskilda investeringsmedel finns avsatta.
- Att öka dialogen med unga funktionsnedsatta.

Kalmar 2020

År 2020 är ett händelserikt år i Kalmars historia. Linnéuniversitet är färdigbyggt, Kulturcentrum invigs, flertalet nya stadsdelar har påbörjats och det är 500 år sedan Gustav Vasa landsteg på Stensö udde. 2020 är ett år som vi ska uppmärsamma i Kalmar kommun.

Majoritetens inriktning är att:

- Skapa en projektgrupp inom kommunen som i samverkan med övriga aktörer ska göra år 2020 till ett år fyllt av aktiviteter.

Långsiktiga mål

- Kalmar ska ha lägre arbetslöshet än riket och våra jämförelsekommuner, gäller alla grupper.
- Kalmar ska vara landets tryggaste residenskommun.
- Totala Nöjd-Kund-Index (NKI) i SKL:s mätning Öppna jämförelser avseende företagsklimatet ska vidmakthållas eller öka.
- Kalmar ska vara en plats för alla samt vara en av Sveriges bästa kommuner att besöka, att växa upp, bo och åldras i.
- Kalmar ska vara en kommun med hög tillgänglighet.
- Tågsträckan Kalmar-Alvesta ska förses med dubbelspår.
- En mötesstation på Stångådalsbanan tillskapas för att underlätta pendlingstrafik.

Mål 2018

- Under åren 2016 till och med 2018 ska Kalmar planera för 2500 bostäder, varav 300 småhus.
- Samlat i kommunkoncernen ska vi arbeta för att färdigställa minst 700 bostäder per år fram till år 2020.

Uppdrag till kommundirektören:

- Ta fram ett underlag som ska ligga till grund för att förbättra tillgängligheten till kommunens badplatser och utifrån detta föreslå åtgärder för tillgänglighet på ett antal platser.
- Skapa en projektgrupp inom kommunen som i samverkan med övriga aktörer ska göra år 2020 till ett år fyllt av aktiviteter.
- Samordna utbyggnaden av Södra staden så att ett helhetsgrepp för en flexibel utbyggnad och ianspråktagande av lokaler för alla verksamheter som ska finnas där, tas.
- Slutföra arbetet med förslag till evenemangsstrategi och därefter koordinera kommunkoncernens arbete med att stärka Kalmar som en attraktiv evenemangsstad.

Hög kvalitet i välfärden

I Kalmar ska allas liv präglas av trygghet, kvalitet, tillgänglighet och delaktighet. Invånare i Kalmar ska känna sig trygga med att kommunens välfärdsverksamheter alltid finns när enskilda behöver den och att verksamheten bedrivs med god kvalitet. Den fattigdom som drabbar barn ska med alla tillgängliga medel speciellt bekämpas. Varje barn och elev i Kalmar kommun ska utvecklas allsidigt, såväl socialt och emotionellt som kunskapsmässigt. Våra förskolor och skolor ska hålla en hög kvalitet.

Attraktiv skola

I Kalmar kommun har alla barn och elever rätt att få de bästa förutsättningarna att nå sin maximala förmåga. Förskolan, skolan och fritidshemmen ska fånga alla barns och elevers lust att lära sig och uppmana varje individ att vilja utvecklas. Hela verksamheten ska samarbeta i ett 1–16-årsperspektiv för att förbättra kunskapsresultaten. Kommunens barn och elever ska ha höga och positiva förväntningar på sig. Målsättningen är att alla elever som går ut grundskolan ska vara behöriga i samtliga ämnen.

I Lärarförbundets ranking för 2017 kom vi på fjärde plats och vi ska fortsatt vara en av landets bästa skolkommuner. Vi utökar därför resurserna avseende förskola, grund- och gymnasieskola fram till och med 2020 med 83 mnkr jämfört med 2017 inklusive tillägg och avdrag enligt finansieringsprincipen i höstbudgetpropositionen. Det gör att vi satsar totalt sett nära 1,45 miljarder kronor på förskola och skola kommande år. Nya riktade statsbidrag för bland annat en jämlik kunskapsskola ger 12 mnkr i ytterligare resurser, förutsatt att Kalmar får sin proportionella andel baserat på invånarantal.

Vi satsar också på ett inrättande av en professur med inriktning mot pedagogiskt ledarskap på Linnéuniversitetet. Rektors ledning av en skola och lärarens ledning av undervisningen har mycket stor inverkan på elevernas måluppfyllelse. En professorstjänst som kan stötta detta arbete och få fram fördjupad kunskap om skolans uppdrag är något vi vill prioritera. Kommunen satsar 1 mnkr per år i fem år på detta.

För att möta befolkningstillväxten och skapa goda lärmiljöer behöver vi bygga fler klassrum, förskolor, en ny särskola, med mera. Vi behöver också ha inflytande och delaktighet för elever och trygghet i form av goda utvecklings- och studiemöjligheter, trygga och säkra skolvägar, en giftfri vardag och kunskap om kommande arbetsliv och en jämställd skola. Utbildningen ska självklart också vara avgiftsfri.

I våra ambitioner att vara en av landets bästa skolkommuner ingår gymnasieskolan. Vi vill att våra gymnasieskolor förbereder våra ungdomar på såväl högre studier som ett inträde på arbetsmarknaden.

Alla vuxna ska ges möjlighet att vidga sina kunskaper och utveckla sin kompetens i syfte att främja personlig utveckling, livslångt lärande och sysselsättning. Vuxenutbildning ska ha fokus på resultat i form av arbete och utbildning med de studerande och näringslivets behov i centrum. Regeringens kunskapslyft byggs ut med nya platser inom Yrkeshögskolan, högskoleutbildningar, folkhögskolan och den yrkesinriktade vuxenutbildningen. För Kunskapsnavets del innebär detta en möjlighet till utökningar inom yrkesvux och yrkesförarutbildningen. Det finns en stor efterfrågan på sådan kompetens från arbetslivets företrädare och många kommuninvånare efterfrågar utbildning på denna nivå.

Svenska för invandrare ska uppnå goda resultat i ett nationellt perspektiv. Undervisningen ska utgå från individens utbildningsbakgrund och kopplas till tidigare arbetslivserfarenhet för att främja snabbare etablering på arbetsmarknaden. Digitaliseringens möjligheter ska tas tillvara.

Den snabba befolkningsutvecklingen i Kalmar ställer stora krav på utbyggnad av både skola och förskola. Förutsättningarna i varje enskilt bostadsområde kan förändras snabbt, nya bostadsprojekt planeras, och vi behöver beredskap för att kunna möta nya behov. Antalet barn i förskole- och skolåldrar ökar också snabbare än befolkningen som helhet. Befolkningsprognosen följs årligen och enligt den nuvarande befolkningsprognosen som sträcker sig fram till år 2025 ökar antalet förskolebarn med cirka 680. Antalet elever i grundskolan ökar ännu mer, ca 1800 elever. Kommunens förskolor och skolor är i dag i stort sett fullt utnyttjade. Utmaningen blir alltså att möta ökningen och bygga ut verksamheten i rätt område och i rätt tid.

Utifrån det demografiska behovet planerar vi för cirka 30 förskoleavdelningar samt skollokaler till en beräknad investeringskostnad på 400 mnkr under budgetperioden. Planerade och pågående byggnationer nu är:

- Nybyggnad av tvåparallellig F-6 skola med förskola på Djurängsskolan
- Tillbyggnad- och ombyggnad av Falkenbergsskolan
- Tillbyggnad av nya klassrum och grupprum på Hagbyskolan
- Om- och tillbyggnad av nya klassrum på Halltorpsskolan
- Nybyggnad av förskola i Lindsdal
- Nybyggnad av förskola på Karlssons äng
- Nybyggnad av förskola i Snurrom
- Ombyggnad av förskola och ny skola på Brofästet
- Tillbyggnad med klassrum på skolan samt nya avdelningar till förskolan i Ljungbyholm
- Ombyggnad av kök och tillbyggnad av matsal på Barkestorpsskolan
- Ombyggnad av kök/matsal till skollokaler på Dörbyskolan
- Ny förskola i Läckeby
- Ny förskola i Södra staden
- Ny förskola i Norrliden.

Utbyggnadstakten anpassas efter prognosen och vi noterar att byggnationer av vissa förskolor och skolor kan vara lämpligt att skjuta framåt i tiden. Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, håller just nu på med en ramupphandling som kan göra det enklare att avropa nya lokaler till förskola och skola till en lägre kostnad.

Stöd och social omsorg

Hur bra välfärdspolitiken än är så kommer det hända att människor hamnar i ekonomiska och sociala svårigheter. Människor som befinner sig i svåra och utsatta situationer ska kunna få stöd och hjälp för att förbättra sin livssituation. Vi vill att stödet/behandlingen i så stor utsträckning som möjligt ska tillgodoses på hemmaplan. De insatser som erbjuds, oavsett om vi utför dem internt eller om vi köper dem externt, ska matcha individens behov och vara av hög kvalitet..

Samverkan är en förutsättning för ett gott resultat inom socialtjänsten. Samverkan på alla nivåer är viktig, både generell och individuell. Kalmar kommun ser positivt på samverkan med ideella organisationer och ska undersöka möjligheten till fler idéburna offentliga partnerskap gällande sociala frågor som exempelvis våld i nära relationer.

Kalmar ska verka för ett samhälle fritt från narkotika och doping, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk. Kalmar är känt i hela riket för sitt arbete med ANDTS-frågorna (alkohol, narkotika, doping, tobak och spel om pengar) och vi ska fortsätta utveckla arbetet med Kalmar mot droger inom hela ANDTS-området. Utgångspunkten för arbetet är det drogpolitiska programmets uppdrag, mål och plan för uppföljning. Speciellt fokus ska riktas på förebyggande insatser bland barn och ungdomar. Från årsskiftet utökas kommunens ansvar att även omfatta spelberoende. Detta ska tas i beaktande i utformandet av det framtida arbetet med ANDTS-frågorna. Budgetramen för socialnämnden utökas med 56 mnkr fram till 2020 jämfört med 2017 inklusive resursfördelningen till LSS-verksamhet. Det gör att socialnämndens budget 2020 uppgår till 790 mnkr.

Sedan några år tillbaka har staten, via Försäkringskassan, inlett en omtolkning av vilka behov som berättigar till personlig assistans. Resultatet har lett till att ansvaret för personlig assistans i allt högre grad skjutits över på kommunerna. De ökade kostnader som detta medför ska särredovisas.

Människor med funktionsvariationer ska i Kalmar kommun kunna leva ett aktivt och meningsfullt liv, ha inflytande och delaktighet i samhället och över sin vardag. Viljan och strävan efter att vara en kommun som präglas av tillgänglighet för alla är hög och ständigt pågående. I Kalmar finns det ett varierat utbud av

verksamheter för personer som har rättigheter enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Insatserna möjliggör integrering, ett aktivt deltagande i samhällslivet och jämlikhet i levnadsvillkor.

Majoritetens inriktning är att:

- Vi ska fortsätta att arbeta förebyggande för att motverka social utslagning och missbruk.
- Vi ska alltid ha barnens bästa i fokus. Även om insatser i första hand riktar sig till vuxna är det viktigt att barnperspektivet alltid säkras.
- Vi ska erbjuda rådgivning, stöd, behandling och boende till vuxna med missbruk eller beroende av alkohol och/eller droger samt anhöriga till dessa.
- Vi ska erbjuda stöd till barn som lever/levt med föräldrar med missbruks-/beroendeproblematik.
- Vuxna och barn som har utsatts för, bevittnat eller utövat våld i nära relationer ska erbjudas rådgivning, stöd, behandling och skyddat boende.
- Behovet av försörjningsstöd ska minska och krav på motprestation ska ställas när så är möjligt.
- Med anledning av befolkningstillväxten tillförs socialnämndens budget 1 miljon kronor 2018 och ytterligare en miljon 2019.
- Det under 2018-2019 färdigställs ca 25-30 gruppbostadsplatser, fördelade på fyra-fem nya gruppbostäder. Flera av dessa kommer att finnas i hyresfastigheter som nu färdigställs i centrala och norra Kalmar. Under samma period byggs den Dagliga verksamheten ut för att bereda sysselsättning för 40-60 nya personer.
- För att motverka inlåsningseffekter är det viktigt att ha ett nära samarbete mellan kommunen, arbetsförmedlingen och försäkringskassan. Den dagliga verksamheten måste utformas på ett sätt så att den kan skapa förutsättningar för personlig utveckling och en möjlig väg till ett lönearbete.

Omsorg för de äldres skull

Vi är fast beslutna att tillsammans jobba vidare för att Kalmar ska ha en omsorg i nationell framkant. Målet är tydligt – vi ska bli en av Sveriges trettio bästa äldreomsorgskommuner år 2020. Vi har satsat extra på äldreomsorgen, vilket har möjliggjort ökad bemanning i syfte att stärka det sociala innehållet för de äldre i vård- och omsorgsboende. Vi ska fortsätta jobba innovativt och vidareutveckla samarbetet med till exempel frivilligorganisationer, studieförbund och skolor. Inom hemtjänsten prioriterar vi särskilt personalkontinuiteten. Detta i syfte att de äldre ska möta så få olika personal som möjligt och uppleva en ökad kvalitet och trygghet hemma.

Äldre i Kalmar kommun ska kunna leva ett aktivt och meningsfullt liv, ha inflytande och delaktighet i samhället och över sin vardag. Var och en ska kunna verka och åldras i trygghet och med bibehållen integritet, bemötas med respekt och värdighet samt ha tillgång till god vård och omsorg.

Vi vill ha en modern äldreomsorg och vi gör också satsningar på boenden för att nå dit. Genom mångfald av attraktiva boendeformer ska äldre kunna leva och bo självständigt under trygga förhållanden. Det görs också stora satsningar för ökad standard inom äldreboendena och fler platser skapas. Det ska kännas tryggt att bli gammal i Kalmar! Vi utökar budgetramen för omsorgsverksamheten inom omsorgsnämnden och Södermöre kommundelsnämnd med 41 mnkr till och med 2020 jämfört med 2017. Det gör att budgeten växer till 763 mnkr år 2020.

Majoritetens inriktning är att:

- Fortsätta den minskning av antalet delade turer som nu sker. Heltid ska alltid erbjudas vid nya tillsvidareanställningar. Redan anställda ska ha rätt till heltid. Det är en viktig rättvise- och jämställdhetsfråga.
- Fortsätta bygga ut vård- och omsorgsboenden. Vi har byggt nytt och byggt ut på Varvsholmen, Berga, Smedby, och Jungmansgården. Just nu pågår bygget av Vänskapens hus i Norrliden. Inom kort byggs ett boende vid Folkets park. I Lindsdal pågår planering. Oxhagshemmet ska renoveras. När utbyggnaden är genomförd har vi tillskapat 68 nya platser och lagt en mycket god grund för målet att bli en av Sveriges bästa äldrekommuner.

Ett rikt föreningsliv

Kalmar ska vara en generös och nyfiken kultur- och fritidskommun. Vi ska ge både invånare och föreningsliv de bästa förutsättningarna till att uppleva och erbjuda en lustfylld, spontan och hälsofrämjande fritid.

För föreningslivet behövs bra ändamålsenliga lokaler. Satsningar på att rusta upp och att bygga ny bad- och friskvårdsanläggning, ishall och friidrottshall är några exempel på behov som finns de närmaste åren. Det är investeringar som ger dubbel effekt, både genom ökad folkhälsa och genom fler arbetstillfällen.

”Mötesplats Smedby” på Silverbackskolan ska bli en plats där fritidsgårdens, bibliotekets och kulturskolans verksamheter samsas under ett tak och därigenom kunna bli en attraktiv och aktiv mötesplats för föreningar, studieförbund, näringsliv och inte minst de boende i området. Det blir en plats för interaktion och integration som skapar nya bekantskaper över generations- och kulturgränser, en plats där arbetssätt och verksamhet vilar på demokratiska och jämställda principer.

På Mötesplats Smedby kan man få hjälp att bli lotsad in i samhället och få redskap för att möta samhället utanför. Det är också ett ställe med medvetna och strukturerade aktiviteter, men också en plats där man kan hänga och bara vara. Med Mötesplats Smedby kan våra resurser utnyttjas mer effektivt och våra verksamheter bli mer tillgängliga. Det kan bidra till att skapa ett tydligare och tryggare centrum och ökar integrationen mellan olika grupperingar. Genom samverkan med andra organisationer och verksamheter kan en mångsidighet i Mötesplats Smedby erbjudas.

Vi skapar också en aktivitetspark i centrala Smedby. I samverkan med Smedby BOIK kommer vi att vid Tingbyskans skapa en mötesplats med aktiviteter för alla åldrar. Parken ska utformas så att den blir tillgänglig för alla målgrupper och åldrar. Det är också i detta område som Kalmarhem undersöker möjligheten till en pool.

Kalmar kommun har under de senaste tio åren gjort stora satsningar för att öka tillgängligheten för föreningslivet. Det har byggts:

- Ny sporthall i Rockneby inklusive allaktivitetshus
- En helt ny idrottsplats i Fjölebro
- En multiarena i Lindsdal
- En ny konstgräsplan och sporthall i Ljungbyholm
- Nya omklädningsrum i Rinkabyholm
- Ny ridanläggning i Smedby
- Ny sporthall i Trekanten
- Guldfågeln arena inklusive Gastens träningsplaner
- Träningsplan för innebandy i kvarteret Bilen
- Ny gräsplan inklusive belysning på Gröndal
- Padeltennisbana vid Gröndal
- Renovering av Kalmar sportcenter
- Ny ishall för träning
- Ny sporthall på södra området
- Konstgräs på södra Utmarken
- Långvikens beachsportcenter
- En mobil näridrottsplats
- Multiarenor vid skolgårdar
- Nytt klubbhus på Kalmar golfklubb
- Renovering av Lindsdals sporthall
- Extra ridsportsatsning 2014-2016, 3 mnkr
- Extra investeringsbidrag till föreningslivet under 2016 på 15,3 mnkr.
- Extra satsning på ridsporten under 2017 med 500 tkr till Udden och 500tkr till KBF.

Mellan åren 2007 till och med 2017 har drifts- och kapitalkostnaderna för idrottsanläggningar ökat från 17,3 mnkr till cirka 54 mnkr. Det här har varit medvetna och nödvändiga satsningar. Vi hade och har fortfarande kapacitetsproblem när det gäller tillgången till idrottsanläggningar. Satsningarna behöver därför fortsätta.

Majoritetens inriktning är att:

- Beslut om byggnation av ny bad- och friskvårdsanläggning vid Snurrom tas som särskilt beslut av kommunfullmäktige före årsskiftet 2018.
- Byggnation av KIFAB arena genomförs. I anläggningen ska ingå matcharena för innebandy, träningsanläggning för innebandy samt ny anläggning för friidrott. I detta ingår en rundbana på 200 meter, kast och hoppgrenar och läktare.
- En ny sporthall byggs i Södra staden, Rinkabyholm
- Konstgräsmattorna byts ut i Lindsdal, på Gasten och södra Utmarken. De återinstalleras i Smedby, Läckeby och på skolidrottsplatser.
- Ny konstgräsplan anläggs på Gröndal.
- I samband med förändringar i Gröndalsområdet, med anledning av den kommande grundskolan på Telemarken samt att kommunen tänker bygga en skolidrottshall på ytan för delar av Kalmar Tennisklubbs grusplaner, planeras för förbättringar och nya grusbanor i området.
- Stödet till föreningslivet höjs med 2 mnkr kronor från och med 2018.
- Vi ska ha ett jämställt elitstöd och ökar också beloppet från dagens 380 tkr till 1 mnkr.
- Ur budget för 2017 tas 10 mnkr för investeringsstöd till föreningslivet varav 3 mnkr riktas till ridsporten. Under 2016 avsattes 15,3 mnkr.
- Under nästa mandatperiod startar arbetet med att ersätta IFFE-hallen och bygga en ny ishall. En del av investeringen är redan gjord i samband med att träningshallen byggdes. Hallen ska klara kraven för spel i hockeyallsvenskan. Beräknad kostnad är i dagsläget 80 mnkr, exklusive rivning av den befintliga hallen.
- Kalmar Södras och eventuella andra föreningars behov av omklädning och klubblokal löses via övertagande av KSRR:s lokaler vid Södra Utmarken.
- Skyttis idrottsplats blir kvar och bebyggs inte.
- För att öka möjligheterna att träna oavsett väder och vind byggs ett väderskydd över befintlig konstgräsplan på Södra Utmarken. Medel avsätts i budgeten.
- Skate som sport saknar en modern anläggning. I dialog med berörda vill vi därför bygga en ny anläggning och en beräkning av kostnaden ska göras. En utredning har gjorts och Norrliden är den plats som förordas. Medel avsätts i budgeten.
- Vi gör en satsning på Bergaviks IP. En konstgräsplan med, enligt Svenska Fotbollförbundet, godkända mått ska anläggas senast våren 2018. Ny teknik för att förhindra att mikroplatser kommer ner i grundvattnet prövas. Belysning ska ordnas på konstgräsplan, A-plan och parkering. IFK Berga erbjuds ett långsiktigt arrende för att möjliggöra långsikta satsningar. Vi vidtar också omedelbara åtgärder för A-planen och ger 300 tkr i stöd för att rusta lokalerna redan under 2017.

Folkets park

2005 köpte Kalmar kommun Folkets park i Kalmar. Under ett antal år användes delar av anläggningen till Monokroms verksamhet. Nu används Folkets park av föreningar, till loppis med mera.

Anläggningens huvudbyggnad är i mycket dåligt skick. Kommunen står inför valet att riva byggnaden eller rusta upp den. Under de senaste åren har framförallt pensionärsorganisationerna framfört önskemål om att få använda Folkets park. Detta beroende på att det idag är brist på föreningslokaler för lite större evenemang. Mot den bakgrunden gavs ett uppdrag i förra budgeten att utreda användningen av Folkets park. Detta i samråd med pensionärsorganisationerna.

Förslaget är att Folkets parks huvudbyggnad rustas upp för att kunna bli ett ”Föreningarnas hus”. Här ska man kunna ha sina kontor men också kunna genomföra större evenemang och möten. Anläggningen ska också vara öppen för andra typer av evenemang såsom loppis och auktioner. Alternativa driftsformer samt samlokalisering av förskola ska också utredas. Parallellt med detta görs parkområdet i ordning för att

kunna fungera som en grannskapspark och grön lunga till gagn för bland annat det nya vård- och omsorgsboendet som ska byggas vid Folkets park.

I budgeten anslås 25 mnkr i investeringsmedel för denna satsning.

Kalmars kulturliv

I vår kommun finns ett rikt föreningsliv med många ideella krafter som tillsammans gör ett fantastiskt arbete. Varje höst arrangeras tillexempel kulturfestivalen Ljus på Kultur tillsammans med föreningarna. Ljus på Kultur är en kulturexplosion med flera hundra programpunkter inom musik, teater, konst, film, litteratur, dans, historia och hantverk. Kalmar erbjuder mängder av kulturupplevelser, vare sig du bor i Kalmar eller är här på besök.

Vi vill att alla barn och ungdomar i Kalmar ska ha möjlighet att uppleva och utöva kultur i olika former, därför är barn och ungdomar en prioriterad målgrupp för all verksamhet.

Kalmar erbjuder ett rikt musikutbud med allt från musikfestivaler till små, lokala spelningar. På sommaren kan du lyssna på musik i stadsparken, musik på Larmtorget, eller varför inte besöka den årligen återkommande stadsfesten på Kvarnholmen och Sveaplan. En stor del av Kalmars musikunderhållning arrangeras av ideella krafter till vilka kommunen ger stöd. Det finns ett brett utbud för dig som är intresserad av att sjunga eller spela instrument.

Kulturen är viktig för Kalmar och vi jobbar för att öka tillgången till och kännedomen om kommunens rika utbud. I kommunens planerade Kulturkvarter med kulturcentrum kommer vi därför att samla flera kulturverksamheter och föreningar på samma plats för att skapa nya möten och möjligheter till ett bredare och mer tillgängligt kulturutbud för alla Kalmarbor. Det nya kulturkvarteret blir en viktig länk mellan Kvarnholmen och Malmen och ligger strategiskt nära kollektivtrafiken. Vi fullföljer också ombyggnaden av Byteatern Kalmar läns lokaler.

Majoritetens inriktning är att:

- 1-procentregeln för konstnärlig gestaltning ska vara norm vid nybyggnation.
- Ett färdigt Kulturcentrum ska stå klart senast år 2020.
- Fortsatt stödja ideella krafter som bidrar till ett stort och varierat kulturutbud i Kalmar.

Jämställdhet

Jämställdhet är ett mål i sig liksom det är en förutsättning för tillväxt och hållbar utveckling. Jämställdhet uppnås när kvinnor och män, flickor och pojkar har lika rättigheter, villkor, möjligheter och makt att själva forma sina liv och bidra till samhällets utveckling.

Alla former av våld mot kvinnor och flickor drabbar såväl individen som samhället i stort och utgör ett hinder för jämställdhet och utveckling. Sociala normer och sedvänjor som sanktionerar ojämställdhet och våld mot kvinnor och flickor måste förändras. Den ojämna fördelningen mellan kvinnor och män av det obetalda hem- och omsorgsarbetet utgör ett stort hinder för kvinnors deltagande på arbetsmarknaden och i samhällslivet i stort. Samhällets välstånd ökar då kvinnor och flickor kan bidra på lika villkor som män och pojkar genom sina resurser och kunskaper. Att tillvarata både kvinnors och mäns, flickors och pojkars förmågor och initiativkraft är en viktig drivkraft för kommunens och regionens utveckling.

Könsrelaterat och sexualiserat våld, som drabbar flickor och kvinnor oproportionerligt hårt, är ett brott mot de grundläggande mänskliga rättigheterna. I Kalmar kommun ska vi även fortsättningsvis ha en effektiv samordning med andra aktörer och en aktuell handlingsplan för det förebyggande arbetet.

Majoritetens inriktning är att:

- Kalmar ska vara en jämställd kommun. Ytterligare resurser anslås i budgeten.

Hbtq

De flesta hbtq-personer (homo-, bi,- trans- och queerpersoner) mår bra och livsvillkor och förhållandena i Sverige är goda jämfört med många andra länder. Trots detta kan det konstateras att hbtq-personer utsätts för hot om våld och våld i betydligt högre omfattning än den övriga befolkningen.

Alla människor har rätt att känna sig trygga, sedda och respekterade oavsett könsidentitet, könsuttryck eller sexuell läggning. Vardagen för unga hbtq-personer ser dock inte alltid ut så. Unga hbtq-personer är särskilt utsatta för diskriminering samt hot och våld jämfört med andra unga och mår därför sämre. Förskola och skola är viktiga arenor för att ge barn och ungdomar goda uppväxtvillkor, med normer och rutiner som inkluderar hbtq-ungdomar. Andra exempel på viktiga arenor är mötesplatser som fritidsgårdar, träffpunkter och föreningslivet.

I Kalmar kommun ska vi arbeta för att skapa trygga och inkluderande miljöer. Ett aktivt deltagande i samhällslivet och känslan av att kunna påverka sin situation och sina levnadsförhållanden är viktiga förutsättningar för ett gott och meningsfullt liv för alla invånare. Bristande inflytande och sämre livsvillkor kan bidra till både ohälsa och utanförskap. Kalmar kommun ska fortsätta att vara en tolerant och öppen kommun som utmanar normer som begränsar människor.

Hög hbtq-kompetens och ett gott bemötande är en förutsättning för att man ska kunna vara öppen som hbtq-person. Det är också en förutsättning för att kunna synliggöra hbtq-frågor och för att dessa inte ska begränsas till en särfråga. Förtroendevalda, chefer och medarbetare i Kalmar kommun ska ha normkritisk- och hbtq-kunskap för att kunna garantera likvärdig behandling och för att främja jämlika levnadsvillkor.

Vi kommer att fortsätta att arbeta utifrån den kommunövergripande handlingsplanen - ”På lika villkor” där kompetensutveckling är en omfattande insats. Den årligen återkommande Pride-festivalen kan ytterligare förstärka arbetet och kommunen ska även i fortsättningen ha en aktiv roll i arbetet.

Majoritetens inriktning är att:

- Kalmar ska vara en öppen och inkluderande plats för alla. Därför ska vi aktivt arbeta för ökad kunskap och mot diskriminering på grund av sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck. Vi ska aktivt stödja evenemang som Pride.

Långsiktiga mål

- Kalmar kommun ska bli en av Sveriges 30 bästa skolkommuner år 2020.
- Kalmar kommun ska bli en av Sveriges 30 bästa äldreomsorgskommuner år 2020.

Uppdrag till kommundirektören:

- I samverkan med berörda verksamheter och lokala aktörer inventera insatser som påverkar välfärdens fördelning och jämlikhet i hälsa, samt lämna förslag på lokalt genomförbara insatser som bidrar till att skillnader i tillgång till välfärd och hälsa minskar.
- Mål för integrationsarbetet som underlättar uppföljning av de insatser som beslutas ska tas fram.

Övriga uppdrag

- Kommunfullmäktige ger socialnämnden i uppdrag att tillsammans med frivilligorganisationer utreda möjligheten att tillskapa platser i härbärge/stödboende till hemlösa.

Verksamhet, personal och arbetsmiljö

Kalmar kommun ska vara ett föredöme som arbetsgivare. Vi ska vara en attraktiv, effektiv och utvecklande arbetsplats som präglas av hög kompetens, öppenhet, delaktighet, jämställdhet och trygghet. Det ska vara positivt och meningsfullt att arbeta i Kalmar kommun. För att klara av detta behöver vi utöka samverkan inom kommunen och samarbeta externt med andra kommuner för att utveckla kompetensen och organisationen.

Ledarskapet behöver ständigt utvecklas och vi behöver erbjuda våra chefer goda förutsättningar att utöva ett gott och nära ledarskap. Det gör vi genom kvalificerade ledarutvecklingsinsatser, chefscoachning, bra stödfunktioner samt kollegialt stöd i en väl fungerande och anpassad organisation. Rollen som chef i Kalmar kommun ska upplevas som ett attraktivt karriärval.

Delaktiga medarbetare och en hållbar verksamhet

Stolta medarbetare som upplever att de har ett meningsfullt arbete är en viktig framgångsfaktor för oss som arbetsgivare. Vi ska arbeta för en långsiktig personalpolitik där kvalitet, jämställdhet, delaktighet och trygghet är i fokus. Tillsammans med de fackliga organisationerna ska vi utveckla samarbetsformer som ger personalen inflytande över det egna arbetet. Den kommunala arbetsplatsen ska erbjuda en god arbetsmiljö med bra anställningsvillkor och trygga anställningar.

Kompetensförsörjning

Det är viktigt att vi når ut med våra villkor och erbjudanden som arbetsgivare för att kunna rekrytera kompetent personal för framtiden. Heltid ska alltid erbjudas vid nya tillsvidareanställningar. Redan anställda ska ha rätt till heltid inom budgetram.

Kalmar kommun tillämpar kompetensbaserad rekrytering för att hitta personal med rätt kvalifikationer och för att säkerställa ett icke-diskriminerande förhållningssätt i anställningsprocessen. Kalmar kommun kommer att fortsätta arbeta för att ta tillvara nyanländas kompetens och arbetslivserfarenhet genom att anställa fler personer med olika bakgrund.

I samverkan med Linnéuniversitet och Kalmarsundsregionen ska vi arbeta för att attrahera kompetenser och ta tillvara de kreativa och innovativa krafter som finns i Kalmar samt locka till oss studenter som vill stanna i Kalmar efter avslutade studier. Här fyller vårt avtal för studentmedarbetare en stor funktion.

Våra personalprocesser ska vara kostnadseffektiva, jämställdhets- och kvalitetssäkrade. Våra anställda ska sätta brukare och invånares intressen i centrum och arbeta gemensamt mot verksamhetens uppsatta mål.

Jämställdhet

Kalmar ska ligga i nationell framkant inom jämställdhetsområdet, som plats, i sin verksamhet och i arbetsgivarrollen. Kalmar kommun ska som organisation vara en lokal förebild inom området och vara drivande i den lokala utvecklingen.

Kunskapen om jämställdhet behöver i större utsträckning tas tillvara i styrningen av verksamheter, och det behövs ett ökat fokus på resultat.

Hälsofrämjande arbetsplatser

Hälsofrämjande arbetsplatser fokuserar på medarbetarnas hälsa och att förebygga ohälsa. Kalmar kommun ska erbjuda en arbetsmiljö med fokus på att stärka medarbetarnas hälsa och trivsel. Genom ett systematiskt arbete ska arbetsmiljöarbetet vara en naturlig del i den dagliga verksamheten och skapa förutsättningar för goda arbetsförhållanden. Kommunen deltar också i ett ESF-projekt där en certifieringsmodell ska utvecklas.

Utbildning inom systematiskt arbetsmiljöarbete, organisatorisk, social och fysisk, ska erbjudas samtliga chefer och skyddsombud för att öka kompetensen och skapa en grund för ett hälsofrämjande förhållningssätt. En plan för att minska sjukskrivningarna ska tas fram med utgångspunkt från Sveriges kommuner och landstings och fackliga organisationers avsiktsförklaring för friskare arbetsplatser. Vi permanentar nu också satsningen på ett friskvårdsbidrag för alla anställda.

Majoritetens inriktning är:

- Fortsätta arbetet med att minska sjukskrivningarna. Sjukskrivningarna ska totalt minska med en procentenhet under 2018. Varje nämnd och bolagsstyrelse ska ta fram mål och en plan för det konkreta arbetet. I budget 2019 återkommer vi med utvärdering och nya mål.
- Vi ska fortsätta arbetet med att skapa hälsofrämjande arbetsplatser.
- Vi ska än mer utveckla samarbetet med de fackliga organisationerna.
- Vi ska öka anställdas möjligheter att påverka sitt arbete.
- Våra chefer ska erbjudas goda förutsättningar att utöva ett gott och nära ledarskap där fortlöpande utbildning är en grund.
- Antalet medarbetare per chef ska minska, gäller särskilt stora arbetsgrupper.
- Vi permanentar friskvårdsbidraget.

Internationellt

Internationellt samarbete blir ett allt viktigare verktyg för att skapa mervärden för kommunens invånare, näringsliv och vår egen verksamhet samt för att uppnå visionen om ett integrerat, hållbart och framgångsrikt Kalmar. Förvaltningar och bolag i Kalmar kommun uppmuntras att i större utsträckning än i dag använda resurser från EU:s stöd och program för att förstärka utvecklingsinsatser och höja kvaliteten i verksamheten. Vi ska ha ambitionen att vara en föregångare i regionen när det gäller att söka och driva externfinansierade utvecklingsprojekt med internationella partners varför möjligheten till EU- och annan extern finansiering alltid ska undersökas.

Digitala verktyg som stöd för verksamheten

Vi ser att digitala tjänster blir allt viktigare för en kommuns service och attraktion. Det handlar dels om att underlätta för invånarna och näringslivet i sina kontakter med kommunen. Det handlar även om att effektivisera och kvalitetssäkra våra tjänster. Snabbare, enklare och säkrare handläggning ger bättre upplevelser både för våra kunder och interna handläggare. Kontaktcenter blir ett viktig redskap i arbetet.

Digitala verktyg ska vara ett stöd för verksamheten i att utföra sitt dagliga arbete likväl som att utveckla det. Vi ska satsa på att ge likvärdiga förutsättningar för alla. En förutsättning är bland annat tillgång till snabb uppkoppling via fiber och trådlösa nätverk i våra lokaler. Digital verksamhetsutveckling genomförs till största delen i respektive verksamhet. Verksamhetsutvecklingen behöver stärkas med digital kompetens och det bör finnas en plan för digitaliseringsarbetet knuten till respektive verksamhet.

Vi vill öka den interna effektiviteten genom att automatisera och förenkla interna processer. Därför behöver processerna kartläggas och ansvariga utses. Dessa får sedan i ansvar att revidera IT-stödet för respektive process. På så vis uppnår vi maximal nytta av våra digitala verktyg.

Vi satsar även vidare på e-hälsa och nya tekniska trygghetslösningar. Kalmar ska bli årets e-hälsokommun år 2022. Det kräver en e-strategi för kommunens gemensamma utveckling att förbättra servicen och effektivisera verksamheterna genom införande av e-tjänster.

Kommunens IT-avdelning ska ges förutsättningar att samordna verksamheternas användning av IT-system och underlätta införande och kontakter med leverantörer. Detta kräver att verksamheterna aktivt involverar IT-avdelningen i sin planering vid införande, förändring eller avveckling av digitala verktyg eller digitala processer. Vi vill med hjälp av den nya tekniken arbeta smartare och mer tidseffektivt. Positiva effekter av detta kan bland annat bli fler miljösmarta resfria möten inom kommunkoncernen.

Inom kommunkoncernen pågår ett intensivt arbete i samband med den nya dataskyddsförordningen (GDPR) där varje nämnd och bolag är ansvariga för att kartlägga alla personuppgifter och säkra

behandlingen av dessa. Mot bakgrund av den aktuella diskussionen om IT-säkerhet och hantering av personuppgifter är det viktigt att vi stärker vår egen säkerhet och kunskap om hur vi hanterar vår information. Här spelar vår egen interna IT-verksamhet en viktig roll.

Majoritetens inriktning är:

- Vår hantering av personuppgifter och annan information ska ske på ett säkert sätt.
- Vi ska bli årets e-hälsokommun år 2022
- Vi ska använda ny teknik och dess möjligheter för att jobba smartare och effektivare.

Långsiktiga mål

- Kommunens verksamhet ska vara jämställdhetssäkrad år 2022, vilket innebär att alla verksamheter säkerställer:
    - Likvärdig service och bemötande
    - Likvärdig myndighetsutövning
    - Likvärdig resursfördelning
    - Jämställd fördelning av makt och inflytande

  Till alla kvinnor och män, flickor och pojkar oavsett bakgrund och tillhörighet.
- Sjukfrånvaron ska minska i både förvaltningar och bolag.
- Antalet medarbetare per chef ska minska.
- Kalmar ska bli årets e-hälsokommun år 2022.

Mål 2018

- Öka indexet för Hållbart medarbetarengagemang HME.
- Kalmar kommun har heltid som norm, med möjlighet att önska sysselsättningsgrad. Heltid ska alltid erbjudas vid nya tillsvidareanställningar. Det är en viktig rättvise och jämställdhetsfråga.
- Riktade insatser som uppföljning av kort- och långtidssjukskrivna samt analys ur ett jämställdhetsperspektiv ska göras årligen.

Uppdrag till kommundirektören:

- Stärka den digitala kompetensen i kommunkoncernen.
- Utarbeta en strategi som vägledning för kommunkoncernen att med hjälp av modern teknik, effektivisera verksamheten och utveckla en modern e-förvaltning. Syftet med strategin ska bl.a. vara att beskriva en gemensam målbild som skapar förutsättningar för kommunkoncernen att utarbeta egna planer för införande av e-tjänster.
- Arbeta aktivt för att sänka sjukfrånvaron alternativt behålla en redan låg sjukfrånvaro. Varje förvaltning ska ta fram en plan för hur detta ska gå till med utgångpunkt från Sveriges kommuner och landstings och fackliga organisationers avsiktsförklaring för friskare arbetsplatser.

Handlingsplaner och program

Nedanstående handlingsplaner och program är tidigare beslutade av kommunfullmäktige. För aktuella handlingsplaner och program redovisas en samlad uppföljning vid kommunfullmäktiges sammanträde i maj varje år.

- Drogpolitiskt program 2016-2020
- Fossilbränslefria Kalmar 2030, klimat- och energiprogram
- Förebyggande insatser mot våldsbejakande extremism – handlingsplan (arbete pågår)
- Handlingsplan för att förebygga våld mot kvinnor i nära relationer 2010 (revidering pågår.)
- Handlingsplan för ekologiska och närproducerade livsmedel (2014-2020)
- Handlingsprogram - Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (2015-2018)
- Integration - en handlingsplan med fokus på inrikes och utrikes födda kalmarbor - 2016-2020
- Jämställdhetsprogram för Kalmar kommun 2014-2020 (revidering pågår.)
- Program för idrottsturism 2013-2018
- På lika villkor - hbtq-handlingsplan 2016-2020
- Riktlinjer för bostadsförsörjning
- Serviceplan 2016 – 2020 - verktyg för att upprätthålla en god service i hela kommunen

Till detta ska läggas Välfärdsbokslutet som är ett underlag för nämnderna och bolagsstyrelsernas verksamhet.

Så här mäter vi våra mål

Detta mäter vi för att se om vi har en hållbar utveckling i verksamheten

- Vi mäter upplevd kvalitet hos brukare och kommuninvånare och hur nöjda de är med våra verksamheter. Andra viktiga kvalitetsfaktorer som vi följer är tillgänglighet, bemötande och ett hållbart medarbetarengagemang.
- Vi mäter att våra verksamheter är kostnadseffektiva genom att följa kostnader som t.ex. per barn i förskola, per elev i grundskola, samt per brukare i socialtjänst och äldreomsorg.
- Vi deltar i SCB:s undersökningar, SKL:s öppna jämförelser och Kommunernas kvalitet i korthet, KKIK. Med hjälp av dessa mått för kvalitet och kostnader jämför vi sedan med andra kommuner i Sverige och besvarar frågan om vår verksamhet är ändamålsenlig och kostnadseffektiv.

Ordning och reda i ekonomin

Långsiktiga mål

Kommunens alla verksamheter ska bedrivas på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt.

Mäts kommunövergripande genom följande indikatorer:

- SCB:s rapport ”Vad kostar verksamheten i din kommun” avseende nettokostnadsavvikelser i jämförelse med referenskostnad.
- RKA:s ”Jämföraren” (kolada.se) avseende verkningsgrad (kvalitet jämfört med kostnad) i jämförda verksamheter.
- Officiell statistik (bl.a. kolada.se) avseende verkningsgrad i övriga verksamheter.
- SKL:s mätning KKiK (Kommunens Kvalitet i Korthet).

Mål 2018

Begränsa nettokostnaderna till högst 99 procent av skatteintäkter och kommunal utjämning över en rullande femårsperiod.

Mäts kommunövergripande genom nyckeltalet ”nettokostnadsandel” över en rullande femårsperiod.

Självfinansiera investeringarna till 50 procent över en rullande femårsperiod.

Mäts kommunövergripande genom nyckeltalet ”självfinansieringsgrad” över en rullande femårsperiod.

Ett grönare Kalmar

Långsiktiga mål

Kalmar kommun som geografiskt område ska vara helt fossilbränslefritt år 2030.

Mäts vartannat år via att Energimyndighetens data över energikällor och koldioxidutsläpp bryts ned och sammanställs till lokal nivå.
Kommentar: Målet omfattar direkta utsläpp av fossil koldioxid i hela kommunen. Utsläpp från konsumtion av varor och tjänster utanför kommunens gränser omfattas inte.

År 2020 ska alla kommunbetalda personresor och godstransporter vara klimatneutrala.

Mäts årligen av respektive bolag eller förvaltning och sammanställs av KLK.
Kommentar: Mäts via a) ton fossila CO_2-utsläpp (egna utsläpp inkl. tjänsteresor) samt b) antal relevanta avtal som saknar krav på helt fossilfritt bränsle (utsläpp från inköpt tjänst). Där förnybara drivmedel ännu inte finns att tillgå godkänns klimatkompensation.
Definitioner:
Klimatneutralt
Följande tre steg ingår i begreppet klimatneutralt

- Effektivisera: Ständig optimering av resande och godstransporter ska ske.
- Konvertera: Gå över till förnybara drivmedel.

- Kompensera: För de färdmedel där det ännu inte är möjligt med förnybara drivmedel godkänns kompensation.

Kommunbetalda
Alla personresor och godstransporter som kommunkoncernen betalar för, som genomförs inom den egna verksamheten eller av en leverantör. Arbetsmaskiner omfattas inte av målet.
Personresor
Alla resor som kommunens medarbetare gör i arbetet, inom kommunen och utanför kommunen. Resor till och från arbetet omfattas inte. Resor som görs av privata utförare av kommunens verksamhet omfattas. Så även tjänster där personresor utgör en betydande del av tjänsten.
Godstransporter
Alla transporter där kommunen själv transporterar material eller varor. Leverantörer där förflyttning av material eller varor är en central del av den köpta tjänsten omfattas. Varutransporter in till kommunen omfattas inte.

Energianvändningen i kommunkoncernens verksamhet ska minska med 10 % från 2018 till 2022.
Mäts årligen av respektive bolag eller förvaltning och sammanställs av KLK.
Definitioner: Energi = el respektive värme.
Kommentar: Beräknas i kWh/kvm

Kalmarsund och våra vattendrag ska ha uppnått *God vattenstatus* år 2025
Mäts årligen via kommunens mätprogram
Kommentar: För Kustvatten samt Sjöar och vattendrag mäts *Ekologisk status* och *Kemisk status*. För Grundvatten mäts *Kemisk status* och *Kvantitativ status*.

Vattenanvändningen i kommunkoncernen ska minska med 10 % mellan år 2015 och 2020.
Mäts av Kalmar Vatten AB.
Kommentar: Mäts i kubikmeter

Avfallet inom kommunkoncernen ska minska med 30 % från 2018 till 2025.
Mäts i kg/anställd av KSRR
Kommentar: Omfattar allt avfall som uppstår inom kommunkoncernen, utöver sådant som återanvänds. Exempel är brännbart avfall, grovavfall, matavfall och det som lämnas till materialåtervinning.

Andel livsmedel som är ekologiska eller ursprungsmärkta Sverige i de kommunala verksamheterna ska uppgå till 75 % 2020, varav minst 30 % ska vara ekologiska. Minst 40% ska komma från närområdet.
Mäts årligen via Ekologiskt och Ursprungsmärkt Sverige mäts varje halvår via statistik från leverantörerna. Beräknas på kostnad (kr) för livsmedlen. En uppskatting av andel livsmedel som kommer från närområdet görs årligen. Alla livsmedel omfattas, helheten är därför total inköpskostnad.
Definitioner:
Ekologisk mat
Ska uppfylla kriterierna enligt förordning (EG) 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter. Intygas via tredjepartscertifiering. Även MSC-märkt och etiskt märkt omfattas av målet.
Livsmedlens ursprung
”Ursprungsmärkt Sverige” innebär att livsmedlet ska vara odlat/uppfött samt producerad och förädlat i Sverige. ”Komma från närområdet” innebär att livs-medlet ska vara odlat/uppfött inom ett visst avstånd från Kalmar kommun, vilket specificeras för respektive avtal.

Mål 2018

Cykeltrafiken ska öka.
Mäts årligen på nio ställen i kommunen under kvartal tre. Baseras på antal passager med cykel.

Kollektivtrafiken ska öka.

Mäts årligen av KLT.
Kommentar: Baseras på antal resor under året.

Ett växande attraktivt Kalmar

Långsiktiga mål

Kalmar ska ha lägre arbetslöshet än riket och våra jämförelsekommuner.
Mäts genom SCB:s statistik.

Kalmar ska vara landets tryggaste residenskommun.
Mäts genom polisens trygghetsmätningar och SKLs Öppna jämförelser trygghet och säkerhet.

Totala Nöjd-Kund-Index (NKI) i SKL:s mätning Öppna jämförelser avseende företagsklimatet ska vidmakthållas eller öka.
Mäts genom SKL:s mätning Öppna jämförelser.

Kalmar ska vara en plats för alla samt vara en av Sveriges bästa kommuner att besöka, att växa upp, bo och åldras i.
Mäts genom SCB:s medborgarundersökningar, inflyttning och besökssiffror/gästnätter, tidningen Fokus)

Kalmar ska vara en kommun med hög tillgänglighet.
Mäts genom Myndigheten för delaktighets kommunjämförelse.

Tågsträckan Kalmar-Alvesta ska förses med dubbelspår.
Mäts genom att målet uppfylls.

En mötesstation på Stångådalsbanan tillskapas för att underlätta pendlingstrafik.
- Mäts genom att målet uppfylls.

Mål 2018

Under åren 2016 till och med 2018 ska Kalmar planera för 2500 bostäder, varav 300 småhus.
Mäts 2018 genom under perioden antagna detaljplaner.

Samlat i kommunkoncernen ska vi arbeta för att färdigställa minst 700 bostäder per år fram till år 2020.
Mäts två gånger per år på samhällsbyggnadskontoret genom statistik över färdigställda bostäder.

Hög kvalitet i välfärden

Långsiktiga mål

Kalmar kommun ska bli en av Sveriges 30 bästa skolkommuner år 2020.
Mäts genom SKL:s öppna jämförelser.

Kalmar kommun ska bli en av Sveriges 30 bästa äldreomsorgskommuner år 2020.
Mäts via genomsnittet av de två brukarbedömningarna i öppna jämförelser som rör hemtjänst och särskilt boende ska placera Kalmar bland de 30 bästa kommunerna.

Verksamhet, personal och arbetsmiljö

Långsiktiga mål

Kommunens verksamhet ska vara jämställdhetssäkrad år 2022, vilket innebär att alla verksamheter säkerställer:

- **Likvärdig service och bemötande**
- **Likvärdig myndighetsutövning**

- **Likvärdig resursfördelning**

Jämställd fördelning av makt och inflytande till alla kvinnor och män, flickor och pojkar oavsett bakgrund och tillhörighet

Mäts genom könsuppdelad verksamhetsstatistik och brukarundersökningar, genom internrevision, analyser med stöd av SKLs uppföljningssystem Makeequality samt Öppna jämförelser jämställdhet.

Sjukfrånvaron ska minska i både förvaltningar och bolag.

Mäts genom förvaltningsuppdelad sjukfrånvarostatistik.

Antalet medarbetare per chef ska minska.

Mäts genom snittet av antalet medarbetare per chef.

Kalmar ska bli årets eHälsokommun år 2022.

Utses av Vitalis, SKL, FSS-Föreningen Sveriges Socialchefer och HSO – Handikappförbunden.

Mål 2018

Öka indexet för Hållbart medarbetarengagemang HME

Mäts genom resultatet i medarbetarenkäten.

Kalmar kommun har heltid som norm, med möjlighet att önska sysselsättningsgrad. Heltid ska alltid erbjudas vid nya tillsvidareanställningar. Det är en viktig rättvise och jämställdhetsfråga.

Mäts genom statistik från personalsystemet.

Riktade insatser som uppföljning av kort- och långtidssjukskrivna samt analys ur ett jämställdhetsperspektiv ska göras årligen.

Mäts av arbetsmiljöenheten genom riktade uppföljningar mot förvaltningarna.

Ekonomiskt utgångsläge

Samhällsekonomin

Efter några års stark tillväxt råder högkonjunktur i svensk ekonomi och resursutnyttjandet förväntas att stabiliseras på en hög nivå 2018. Under 2019 och 2020 förutsätts konjunkturläget återgå till en neutral nivå. BNP, sysselsättning och skatteunderlag utvecklas dessa år därför svagare än normalt.

SKL gör bedömningen att Sveriges bruttonationalprodukt (BNP) kommer att öka med 3,4 procent 2017 och med 2,8 procent 2018. Åren därefter begränsas tillväxten till cirka 1,5 procent samtidigt som antalet arbetade timmar i den svenska ekonomin stagnerar. För mer information kring samhällsekonomiska faktorer som påverkar den kommunala ekonomin se Ekonomirapporten utgiven av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i oktober 2017.

Trots att arbetslösheten uppgår till cirka 6,5 procent råder det i praktiken full sysselsättning för den inrikes födda befolkningen. Samtidigt har många utrikes födda svårt att komma in på arbetsmarknaden, och det är svårare än normalt för arbetsgivarna att besätta lediga platser. Löneutvecklingen väntas vara fortsatt dämpad. En starkare krona gör att inflationen pressas tillbaka under nästa år.

Den kommunala ekonomin, verksamheten och skatteunderlaget

Kommunsektorns samlade resultat för 2016 uppgick till 21,7 miljarder kronor, vilket motsvarar cirka 4,2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. De senaste tio åren har sektorns resultat i genomsnitt motsvarat 2,9 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

SKLs bedömning är att det fram till 2021 uppstår ett gap mellan intäkter och kostnader på 39 miljarder kronor för kommunsektorn. De främsta orsakerna till detta gap mellan kostnader och intäkter är demografi, historisk trend, högre avskrivningar och försämrat finansnetto. I framräkningen ingår även att resultatet tillåts sjunka till en nivå motsvarande en procent av skatter, utjämning och generella statsbidrag. Vidare antas en uppräkning av det generella statsbidraget med 4 miljarder kronor även 2021. Detta i linje med den i höstbudgetpropositionen aviserade uppräkningen 2019-2020 med 3,5 miljarder årligen. Gapet är ingen prognos utan en illustration av behovet av resultatförbättrande åtgärder.

I tabellen nedan visas utvecklingen av skatteunderlaget från SKL:s senaste prognos från september 2017 (cirkulär 17:47). Det nominella skatteunderlaget ligger för de enskilda åren 2017 och 2018 över det tioåriga genomsnittet, för att åren 2019 och 2020 ligga under genomsnittet. Det reala skatteunderlaget, alltså rensat från pris- och löneökningar, väntas öka med mer än cirka en procent årligen för 2017-2018 för att sedan sjunka mot en halv procent 2019 och 2020.

Skatteunderlagsutveckling, underliggande	2017 Budget	2018 Budget	2019 Budget	2020 Budget
Genomsnitt 10 år bakåt	4,0 %	3,9 %	3,8 %	4,0 %
Årlig förändring	4,3 %	4,0 %	3,5 %	3,8 %
Differens	0,3 %	0,1 %	-0,3 %	-0,2 %
Realt skatteunderlag	**1,6 %**	**1,0 %**	**0,8 %**	**0,5 %**

De demografiskt drivna behoven ökar kraftigt i kommunerna. Dels ökar den totala befolkningen, men därutöver finns effekten av att antalet barn, ungdomar och äldre ökar betydligt snabbare än antalet invånare i yrkesverksam ålder. För åren 2017-2021 är den genomsnittliga kostnadsökningen i kommunala verksamheter 1,5 procent per år till följd av det demografiska trycket. Det ska jämföras med 0,6 procent per år för perioden 2000-2015. Även utvecklingen att verksamheternas kostnader ökar utöver de demografiska behoven beroende på andra krav och ambitioner väntas fortsätta.

Kommunsektorns samlade investeringar har ökat kraftigt de senaste åren och förväntas öka ytterligare under de närmaste åren. Kraven på investeringar gäller såväl egna verksamhetslokaler och idrottsanläggningar, som infrastruktur i form av VA-ledningar, gator, vägar och parker. Kommunernas

kostnader för avskrivningar ökar därmed successivt och kan då medföra ett minskat ekonomiskt utrymme för annan verksamhet i driften. Den höga investeringstakten medför också att låneskulden i sektorn ökar, då resultatnivån inte medger en självfinansiering fullt ut.

Prisindex för kommunal verksamhet

SKL beräknar kommunernas ökade verksamhetskostnader i löpande och fasta priser. Man tar fram ett prisidex för kommunal verksamhet (PKV) som harmonierar med övriga beräkningar som SKL gör, exempelvis skatteunderlagsprognoserna. Indexet återspeglar förändringen av kostnadsläget vid en oförändrad verksamhetsvolym och kan ligga till grund för en kompensationsmodell inom budgetarbetet. Eftersom riktade statsbidrag till främst lärarlönesatsningar men även ökade pensionskostnader driver upp indexet, justeras för detta då beräkningar av interna kompensationer bygger på indexet.

Prisindex för kommunal verksamhet, PKV (SKL 17:47)	2017	2018	2019	2020
Arbetskraftskostnader (justerat för effekt av riktade statsbidrag och ökade pensionskostnader)	2,9 %	3,0 %	3,1 %	3,4 %
Övrig förbrukning	2,1 %	2,3 %	2,6 %	2,6 %
Sammanvägd prisförändring	**2,5 %**	**2,7 %**	**3,0 %**	**3,0 %**

Statsbidrag

Kommunerna är beroende av tidig och tydlig information om intäkternas utveckling i sin budgetprocess. Statsbidrag utgör en betydande del av kommunernas totala intäkter och har därmed stor betydelse för hur den kommunala verksamheten ska dimensioneras såväl i omfattning som i kvalitet. Det finns två typer av statsbidrag:

- **Generella statsbidrag**. De generella statsbidragen har kommunen egen rådighet över i enlighet med principerna för det kommunala självstyret. De är föremål för politiska prioriteringar i respektive kommun.
- **Riktade (specialdestinerade) statsbidrag.** De är avsedda att finansiera ett förbestämt ändamål eller uppdrag och redovisas ihop med andra verksamhetsanknutna intäkter. Dessa bidrag är ofta kopplade till någon form av motprestation samt återrapportering till statlig myndighet. Nämnderna ansvarar för att bevaka och söka riktade statsbidrag inom sina respektive verksamhetsområden.

Uppräkning av det generella statsbidraget

Regeringen och Vänsterpartiet har i höstbudgetpropositionen 2017 aviserat att man kommer att räkna upp det generella statsbidraget i storleksordningen 5 miljarder kronor årligen för 2019 och 2020. Detta utöver de ”välfärdsmiljarder” som tillfördes kommun- och landstingssektorn 2016 och som fördelas dels efter invånarantal och dels efter andelen mottagande av nyanlända och asylsökande. En årlig uppräkning av det generella statsbidraget ger kommunsektorn stabilare långsiktiga planeringsförutsättningar för hela planperioden. Det är även helt i linje med Kalmars eget tidigare antagande i budgetsammanhang om att den så kallade regleringsposten hålls till noll då det generella statsbidraget värdesäkras genom en årlig uppräkning. Något behov av det antagandet i budget föreligger därmed inte längre.

Regleringar enligt finansieringsprincipen

I budgetpropositionen har regeringen lagt in ett antal poster i det generella statsbidraget till kommunerna avseende finansieringsprincipen. De uttrycks i kronor per invånare. Det kan vara bidrag som tidigare varit riktade som nu omvandlas till generella eller att kommunerna ges ansvar för nya verksamheter som staten finanserinar. Kalmars princip är att dessa poster oavkortat fördelas ut till respektive nämnd som har ansvar för berörd verksamhet. Inför 2018 handlar det om cirka 3 mnkr som fördelas till nämnderna, där huvuddelen berör skolverksamheten.

Nya riktade statsbidrag

I höstbudgetpropositionen finns nya riktade statsbidrag inom tre områden. Den enskilda kommunen får på olika sätt ansöka om dessa bidrag hos ansvariga statliga myndigheter. För att få en uppfattning om storleken på bidragen visas nedan hur stort bidraget skulle bli för Kalmar kommun om det skulle fördelas per invånare. Totalt 41,3 mnkr.

- 2,8 mnkr till kommuner som anställer långtidsarbetslösa i extratjänster.
- 11,9 mnkr för en jämlik kunskapsskola, utökat stöd till sommarlovsaktiviteter och satsning på den sociala barn- och ungdomsvården.
- 26,6 mnkr för övriga tillskott. Exempelvis stod till socioekonomiskt utsatta områden, yrkesvux, avgiftsfri kollektivtrafik för ungdomar, habiliteringsersättning, folkhögskolor, Klimatklivet och biblioteksverksamhet.

Regeringen har i höstbudgetpropositionen även uttalat att arbetet inletts för att uppnå en mer strategisk och ändmålsenlig användning av de riktade statsbidragen. Det kan innebära att riktade statsbidrag överförs till det generella, men också att de riktade bidragen förenklas och därmed blir lättare för den enskilda kommunen att anpassa till sina egna förutsättningar.

Kalmar kommuns egna budget-förutsättningar

Befolkning

Beräkningen av kommunens skatteintäkter och kommunal utjämning, se not 2 i resultaträkningen, baseras på den senaste prognosen från Sveriges Kommuner och Landsting (cirkulär 17:47). I beräkningen har antagits att kommunens befolkning kommer att öka med 810 invånare årligen 2018-2020 i enlighet med kommunens befolkningsprognos 2017.

Personal

Kalmar är en växande kommun och därmed ökar även antalet tillsvidareanställda kontinuerligt. Genomsnittsantalet tillsvidareanställda under perioden jan-aug 2017 var 5 337 personer (varav 77,6% kvinnor och 22,4% män). Det är en ökning jämfört med genomsnittet för samma period 2016 med 64 personer. För en utförlig information om, och analys av, personalområdet inom Kalmar kommun hänvisas till Personalöversikt 2016 utgiven av kommunledningskontorets personalenhet. Dokumentet finns på www.kalmar.se.

Skattesats

Utdebiteringen i Kalmar kommun uppgår 2017 till 33,18 kronor, varav kommunalskatten uppgår till 21,81 och landstingsskatten 11,37. Enligt Statistiska centralbyrån är den total kommunala medelskattesatsen 32,12 procent 2017, varav den primärkommunala genomsnittliga skattesatsen i riket uppgår 2017 till 20,75 procent. Förslaget till Verksamhetsplan med budget 2018 och ekonomisk planering 2019–2020 baseras på en oförändrad kommunalskatt för Kalmar kommun, det vill säga en utdebitering på 21,81 procent.

Skatteintäkter

Skatteintäkterna för 2017–2020 grundas på skatteunderlaget enligt 2016 års taxering. Skatteunderlaget räknas upp till det aktuella budgetåret med uppräkningsfaktorer som innehåller prognoser för den ekonomiska utvecklingen.

Verksamhetens nettokostnader

Som underlag till budget 2018 ligger 2017 års budget. Nämndernas anslag respektive år 2018–2020 är angivna i 2016 års lönenivå. Under finansförvaltningen har kostnadsökningar beräknats för 2017–2020 års lönerevisioner. I samband med att respektive års lönerevision är avslutad kommer de skattefinansierade nämnderna att kompenseras för den genomsnittliga utvecklingen av lönesumman.

I förslaget till budget för 2018 och ekonomisk planering för 2019–2020 har, i likhet med tidigare budgetar, inte någon justering av nämndernas budgetramar gjorts med hänsyn till inflation/deflation. Däremot ska nämnderna bedöma kostnadsutvecklingen för olika typer av varor och tjänster och beakta detta i sina internbudgetar.

De senare åren har det skett och kommer det att ske omfördelningar av resurser mellan nämnderna. Till största delen beror omfördelningen på volymförändringar som orsakas av demografiska förändringar. De största förändringarna har skett för socialnämnden och barn- och ungdomsnämnden.

Referenskostnader

Referenskostnaden är den teoretiskt beräknade kostnaden för en kommun och används i kostnadsutjämningen. Kostnadsutjämningen är till för att utjämna strukturella behovs- och kostnadsskillnader. Den utjämnar däremot inte för skillnader i ambitionsnivå, effektivitet eller avgiftsuttag.

Referenskostnaden kan också sägas vara den kostnad som kommunen ska ha om verksamheten bedrevs på en genomsnittlig avgifts-, ambitions-, och effektivitetsnivå och där hänsyn tagits till de strukturella faktorerna. Strukturella faktorer är exempelvis åldersstruktur, medborgarnas socioekonomiska bakgrund, geografisk struktur m.m. Standardkostnader beräknas inom verksamhetsområdena förskola, fritidshem, grundskola, gymnasieskola, äldreomsorg samt individ- och familjeomsorg.

Kalmars nettokostnadsavvikelse totalt 2016 var en kostnad som överstiger referenskostnaden med 7 mnkr vilket motsvarar 0,3 procent. Det är en minskning från föregående år då avvikelsen var 54 mnkr vilket motsvarar 2,5 procent.

Nettokostnadsavvikelse Totalt (exkl. LSS)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Mnkr	138	154	145	122	54	7
Procent	7,3%	8,0%	7,3%	5,9%	2,5%	0,3%

Investeringar 2018–2020

I bilaga 3 och 4 redovisas investeringsplan för åren 2018–2020. Totalbeloppet för respektive investering är fördelat under den period den beräknas kunna genomföras. Sammantaget för åren 2018–2020 uppgår investeringarna till 1 533 mnkr. Av dessa investeringar avser 483 mnkr exploateringsverksamhet eller andra räntabla investeringar. Det årliga taket för icke räntabla investeringar ligger fast på 350 mnkr vilket ger 1 050 mnkr för planeringsperioden.

Pensionerna i dag och i framtiden

Enligt lagen om kommunal redovisning ska pensioner redovisas efter den så kallade blandmodellen. Detta innebär att pensionsförmåner intjänade från och med 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen. Pensioner intjänade före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse. Av det skälet redovisas soliditetsmåttet både med och utan den skuld som redovisas i ansvarsförbindelsen. Under planperioden ökar pensionskostnadernas andel av summan av skatteintäkter och kommunal utjämning från 2,0 procent 2017 till 2,2 procent 2020.

Kommunalekonomiskt regelverk

God ekonomisk hushållning (balanskravet)

Enligt kommunallagen ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet på både kort och lång sikt. Grundtanken bakom begreppet god ekonomisk hushållning är att varje generation av invånare ska bära kostnaderna för den service som de själva beslutar om och som de själva konsumerar, samt att gjorda investeringar ska kunna ersättas. En viktig förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det finns balans mellan löpande kostnader och intäkter. Verksamhetens nettokostnader bör därför inte öka i snabbare takt än skatteintäkter och statsbidrag. Om förbrukningen under ett år uppgår till mer än intäkterna innebär

det att kommande generationer får betala för denna överkonsumtion. En ekonomi i balans samt en väl fungerande uppföljning och utvärdering av ekonomi och verksamhet än nödvändiga förutsättningar för att kommunen ska kunna leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning. Kravet på god ekonomisk hushållning är överordnat balanskravet. Balanskravet innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna. För att uppnå kravet på god ekonomisk hushållning räcker det inte att balanskravet är uppfyllt, utan resultatet bör ligga på en nivå som realt sett konsoliderar ekonomin på kort och lång sikt. En tumregel inom kommunsektorn är att resultatnivån för att uppnå god ekonomisk hushållning bör uppgå till minst 2 procent av skatter och utjämning och generella statsbidrag.

Reglerna om återställande av uppkomna underskott och så kallade synnerliga skäl benämns ofta som ”balanskrav”. Balanskravet är det resultatmässiga golv som inte får underskridas om man ska efterleva lagstiftningen. Kravet på återställande har stärkts genom att fullmäktige ska anta en åtgärdsplan som ska täcka hela underskottet. Beslut om en reglering av underskottet ska tas senast i budget det tredje året efter det år då underskottet uppkom. Om negativt resultat konstateras ska en åtgärdsplan tas fram. Enligt regelverket ska en kommun återställa ett negativt balanskravsresultat inom tre år. Ett underskott 2015 ska vara återställt senast vid utgången av 2018. Det lokala ansvaret för att tolka och efterleva lagstiftningen är tydligt. Laglighetsprövning av en kommuns budgetbeslut eller ett beslut att inte återställa ett negativt resultat kan inte ske. Dessa beslut ska prövas i det politiska systemet. Om det finns ”synnerliga skäl” kan dock den budgeterade resultaträkningen undantagsvis underbalanseras. Det innebär att synnerliga skäl omfattar både budget och utfall.

Från och med 2013 anger kommunallagen att fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Om vissa förutsättningar är uppfyllda får kommunen i en balanskravsutredning reservera och disponera medel till/från en resultatutjämningsreserv (RUR). Om RUR ska användas måste riktlinjerna för god ekonomisk hushållning även omfatta hanteringen av en sådan reserv. Det främsta syftet med lagändringen är att kommuner och landsting i balanskravsutredningen ska få möjligheter att utjämna intäkter över tid och därigenom få bättre förutsättningar att möta effekterna av konjunktur variationer. Kommunfullmäktige beslutade i december 2013 om riktlinjer för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv (RUR).

Utformning och innehåll i finansiella mål och övriga mål och riktlinjer för verksamheten

Enligt kommunallagen ska budgeten innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret. I planen ska skattesatsen och anslagen anges. Av planen ska också framgå hur verksamheten ska finansieras och hur den ekonomiska ställningen beräknas vara vid budgetårets slut. Kommuner ska för verksamheten ange mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. För ekonomin ska de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning anges. Budgeten ska också innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år. Budgetåret ska alltid vara periodens första år.

Det är viktigt att mål och riktlinjer uttrycker realism och handlingsberedskap samt att de kontinuerligt utvärderas och omprövas. Verksamheterna ska bedrivas ändamålsenligt och kostnadseffektivt. Det ska finnas ett tydligt samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter. Det kräver också en utvecklad planering med framförhållning och handlingsberedskap, tydliga och mätbara mål samt en rättvisande och tillförlitlig redovisning som ger information om avvikelser gentemot uppställda mål. Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om.

I planen ska anges en tydlig ambitionsnivå för den egna finansiella utvecklingen. Exempel på vad som kan ingå i den finansiella målsättningen är resultatkrav med anledning av framtida kapacitetsbehov med nuvarande service. Resultatkravet bör ligga på en nivå som konsoliderar ekonomin. Andra exempel på mål är skuldsättningen på kort och lång sikt, soliditet samt hur investeringar och pensioner ska finansieras.

Kommunalekonomisk utjämning, LSS-utjämning och fastighetsavgift

I systemet för kommunalekonomisk utjämning ingår en modell för inkomstutjämning, en för kostnadsutjämning samt strukturbidrag, införandebidrag och en regleringspost. Syftet med utjämningen är

att åstadkomma likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och landsting att bedriva sin verksamhet.

Kommuner garanteras genom ett inkomstutjämningsbidrag 115 procent av den uppräknade medelskattekraften. Kommuner som har en skattekraft över den nivån betalar en inkomstutjämningsavgift till staten.

Kostnadsutjämningen syftar till att utjämna för strukturella behovs- och kostnadsskillnader. Systemet ska däremot inte utjämna för kostnader som beror på skillnader i vald ambitionsnivå, avgiftsuttag och effektivitet. Kostnadsutjämningen för kommuner består av nio delmodeller, nämligen förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg, förskoleklass och grundskola, gymnasieskola, individ- och familjeomsorg, barn och ungdomar med utländsk bakgrund, äldreomsorg, befolkningsförändringar, bebyggelsestruktur samt lönestruktur. Därtill kommer delmodellen kollektivtrafik som är gemensam för kommuner och landsting.

För varje delmodell beräknas en standardkostnad. Standardkostnaderna summeras till en referenskostnad för varje kommun. Kommuner som har en lägre referenskostnad än genomsnittet får betala en kostnadsutjämningsavgift och de kommuner och landsting som har en högre referenskostnad får ett kostnadsutjämningsbidrag.

Nettot av inkomstutjämning, kostnadsutjämning, strukturbidrag och införandebidrag jämförs med statens anslag för kommuner för aktuellt utjämningsår. Om bidragsinkomsterna för kommunerna överstiger anslaget i statsbudgeten till kommunsektorn ska en regleringsavgift erläggas. Om bidragsinkomsterna för kommunerna uppgår till ett belopp som är mindre än anslaget till sektorn utgår ett regleringsbidrag. Bidraget eller avgiften beräknas för kommuner på totalnivå och var för sig som ett enhetligt belopp uttryckt i kronor per invånare.

För den kommunala ekonomin är effekten av en befolkningsförändring marginell, vilket också är den bärande tanken med den kommunalekonomiska utjämningen. I ett vidare samhällsperspektiv finns det positiva effekter av en befolkningsökning. Det går dock inte att säga att en befolkningsökning per automatik är lönsam för den rent kommunala ekonomin. Avgörande för det är den demografiska fördelningen av befolkningsökningen och kostnadsläget i de kommunala verksamheter som dessa personer kommer att nyttja.

Intäkter från skatt och utjämning (kronor per invånare), SKL 17:47	2017	2020
Skatteintäkter	45 654	48 617
Slutavräkning	-264	
Inkomstutjämningsbidrag	8 982	9 685
Kostnadsutjämningsavgift	-3 025	-2 497
Regleringsbidrag/avgift	-10	669
LSS-utjämning	2 077	2 134
Fastighetsavgift	1 671	1 759
Summa intäkter (kr/invånare)	**55 085**	**60 367**

LSS, Lag om Stöd och Service till vissa funktionshindrade, tillkom 1993 i samband med den handikappreform som då genomfördes. Syftet med reformen var i första hand att ge personer med omfattande funktionshinder en starkare ställning i samhället med hjälp av insatser anpassade till den funktionshindrades individuella behov. Från och med 2004 infördes ett nationellt

kostnadsutjämningssystem avseende kommunernas LSS-kostnader. Utjämningssystemet för LSS-kostnader innebär att den enskilda kommunens standardkostnad relateras till den genomsnittliga standardkostnaden i landet. Beroende på avvikelse lämnas ett bidrag eller betalas en avgift. LSS-utjämningsbidraget för Kalmar kommun 2016 uppgår till 137,2 mnkr.

År 2008 infördes en kommunal fastighetsavgift. För 2008 var denna intäkt neutral då motsvarande belopp minskades i den kommunala utjämningen. Avgiften som fastighetsägarna får betala räknas upp med inkomstbasbeloppets förändring och dessutom kommer troligen avgiften öka genom att taxeringsvärdena på fastigheterna ökar. Detta innebär för kommunernas del en uppräkning av intäkterna med en eftersläpning på två år. Intäkterna från fastighetsavgiften för Kalmar kommun 2017 uppgår till cirka 110,8 mnkr.

Kalmar kommuns principer för ekonomistyrning

Budgetprocess

Kommunens budgetprocess innebär att tyngdpunkten i det centrala budgetarbetet är under hösten. Kommunfullmäktige i november tar inte enbart beslut om ramar för den kommande treårsperioden, utan fastställer budgeten som helhet, inklusive skattesatsen.

Nämnderna formulerar under hösten mål och riktlinjer samt gör prioriteringar för den egna verksamheten. Respektive facknämnd beslutar om internbudget och verksamhetsplan senast den 31 december.

Justering av budgetramar, fördelningsprinciper

Anslag i budgeten anvisas till nämnderna som ”totala nettoanslag” i driftbudgeten. För ombudgeteringar av anslag gäller:

- Nämnd får inte fatta beslut om ombudgeteringar som medför väsentliga ändringar av servicenivå, berör frågor av principiell art eller annat av särskild vikt. Sådana förslag ska överlämnas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för beslut. I övriga fall kan nämnd besluta om ombudgeteringar inom sitt verksamhetsområde. Nämnd får uppdra åt sin ordförande och vice ordförande eller åt förvaltningschefen att fatta beslut om rutinmässiga ombudgeteringar av administrativ karaktär.
- Kommunstyrelsen får fatta beslut om sådana ombudgeteringar mellan nämnder som inte medför ändringar av servicenivå, berör frågor av principiell art eller annars är av särskild vikt. Övriga förslag ska överlämnas till kommunfullmäktige för beslut.
- Justering av ramar mellan nämnder av administrativ eller redovisningsteknisk karaktär som inte får någon nettopåverkan på resultatet eller de faktiska resurserna för nämndernas verksamhet får beslutas av kommundirektören. Exempel på sådan åtgärd är att skifta internfakturering mot ramjustering för interna tjänster i syfte att förenkla den administrativa hanteringen.
- Kommunstyrelsen får besluta om senareläggning av planerade investeringar i budgeten, om det riskerar att bli avvikelser mot fastställd budget som begränsar kommunens finansiella handlingsutrymme.

Resursfördelningssystem

I Kalmar kommun tillämpas en resursfördelningsmodell där hänsyn tas till befolkningsförändringar i olika åldersgrupper. Detta innebär att budgetramarna för grundskola, gymnasieskola och barnomsorg räknas fram utifrån antalet barn och elever som beräknas finnas i verksamheterna för det aktuella budgetåret. Den senaste befolkningsprognosen ligger till grund för en sådan justering. Det finns även en modell för att ta hänsyn till befolkningsförändringar för hemtjänsten inom äldreomsorgen samt för drift av tillkommande ytor (gator, vägar och parker) i serviceförvaltningen.
Resursfördelningssystemen bygger på en politisk vilja att säkerställa att nya invånare och brukare får samma resurser till förfogande som de befintliga. Med 2018 som basår utvärderas systemet utifrån tilläggen vistelsetid inom förskola, omsorgstagare under 65 samt äldre multisjuka. Exakt modell kommer att redovisas under 2018.

Löneökningar

I central pott upptas belopp för beräknade kostnadsökningar till följd av årliga lönerevisioner. Potten fördelas till nämnderna utifrån personalenhetens löneunderlag. Därutöver finns ett årligt anslag på 1,5 mnkr för personalutskottet att fördela till särskilda insatser. Pottens storlek tar sin utgångspunkt i antaganden om framtida löneutveckling.

Hyror och kapitaltjänstkostnader

I central pott upptas belopp för beräknade kompensationer till nämnderna för nya hyror och kapitaltjänstkostnader baserat på de interna och externa hyror som ger rätt till kompensation. Endast

nettokostnadsökningen kompenseras. Pottens storlek tar sin utgångspunkt i investeringsbudgeten och externa hyror.

Komponentredovisning

Under 2017-2018 införs komponentredovisning i Kalmar kommun. Det innebär att anläggningstillgångar delas upp i komponenter med olika avskrivningstider och en omfördelning görs mellan underhållskostnader i driftredovisningen och investeringsutgifter. Kortsiktigt ger övergången en positiv resultateffekt som över tid minskar i omfattning i takt med att avskrivningarna på investeringarna ökar. Denna effekt är redovisningsteknisk och medför inte ett motsvarande kassaflöde. Beräknad nettoeffekt på resultatet till följd av övergången till komponentredovisning finns upptagen i budgeten. Däremot är det för tidigt att göra de exakta justeringarna i nämndernas ramar då alla beräkningar ännu inte finns framtagna. När det samlade underlaget för att göra ramjusteringarna finns framme ges kommundirektören rätt att genomföra erforderliga ombudgeteringar.

Upphandling

I de fall upphandlingar av varor och tjänster medför väsentligt förändrade kostnader kan nämnds budgetram bli föremål för justering. Effekten av upphandlingarna följs upp löpande, och halva kostnadsförändringen kan utgöra grund för ramjustering.

Allmänna val till kommun, landsting och riksdag 2018 samt Europaparlamentet 2019

För 2018 anslås till kommunstyrelsen 1,5 mnkr för kommunens kostnad att genomföra val till riksdag, landsting och kommun. För 2019 anslås till kommunstyrelsen 1,0 mnkr för val till Europaparlamentet. För dessa val ska - liksom vid tidigare val och folkomröstningar - gälla följande principer för fördelning av kostnader för lokaler och personal:
Valnämnden får disponera de kommunala lokaler som behövs för valförrättningen och liksom tidigare ska det inte tas ut någon hyra för dessa lokaler. Däremot ska valnämnden stå för extrakostnader som drabbar förvaltningarna för i första hand städning och extratid för vaktmästare och hantverkare. Vidare får valnämnden i samma utsträckning som tidigare använda personal på kommunens förvaltningar för planläggning av valen och det ska ske utan kostnad för valnämnden.

Resultatöverföring i samband med bokslut

Överskott eller underskott mot driftbudget regleras mot resultatutjämningsfonden. Kommunfullmäktige kan senast i samband med fastställande av årsredovisning justera det belopp som ska regleras mot resultatutjämningsfonden.

Nämnd kan föreslå disponering av medel från resultatutjämningsfonden. Förslaget får inte innebära utökad verksamhet på längre sikt. Resultatutjämningsfonden kan också användas till investeringar. Ett sådant förslag ska lämnas senast den 30 oktober och som behandlas av kommunfullmäktige i samband med beslut om budget för kommande år.

När ett underskott regleras mot resultatutjämningsfonden ska det täckas med motsvarande överskott de närmast två följande åren. Nämnden ska löpande i årsrapport, delårsbokslut och budgetuppföljningar redovisa vilka åtgärder som kommer att vidtas för att återställa resultatutjämningsfonden.

Ekonomi- och verksamhetsuppföljning

En fungerande ekonomistyrning förutsätter att det finns en utvecklad ekonomi- och verksamhetsuppföljning. Ekonomistyrningens främsta uppgift är att signalera avvikelser så att organisationen så snabbt som möjligt ska kunna göra förändringar i verksamheten.

Respektive nämnd ansvarar för uppföljning av verksamhet och ekonomi inom sitt verksamhetsområde. Uppföljning ska ske på nivåer som tilldelats ett verksamhets- och ekonomiskt ansvar. Varje förvaltning ansvarar för att kontinuerlig avrapportering sker till respektive nämnd vid fastställda tidpunkter. Nämnderna ansvarar för att rapportering till kommunstyrelse och kommunfullmäktige i enlighet med anvisningar genomförs. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret att följa hur verksamhet och ekonomi utvecklas för hela kommunkoncernen.

Uppföljning ska ske i form av:

- Delårsrapport per den siste augusti och årsredovisning per den siste december till kommunfullmäktige.
- Budgetuppföljning per den siste april till kommunstyrelsen.
- Ekonomirapport per den siste februari, juni och oktober till kommunstyrelsen. Ekonomirapporten tas fram av ekonomienheten för att få en snabb rapportering av det ekonomiska läget.
- Fokusområden, fullmäktigemål och uppdrag följs upp i budgetuppföljning per den siste april, i delårsrapporten efter augusti och i årsredovisningen.

Nämnds åtgärder vid konstaterad eller befarad budgetavvikelse

Med budgetavvikelse avses både verksamhets- och beloppsavvikelse från fastställd årsbudget eller särskilt budgetbeslut (tilläggsbudget). Så snart avvikelse befaras eller har konstaterats är nämnd skyldig att vidta åtgärder så att anslaget kan hållas. I de fall nämnden planerar eller har vidtagit åtgärder för att hålla budgeten ska dessa också redovisas i den löpande uppföljningen. Åtgärder som innebär väsentliga avsteg från de av kommunfullmäktige antagna målen eller ambitionsnivåerna för verksamheten får inte vidtas utan kommunfullmäktiges beslut.

Vid konflikt mellan anslag och verksamhetsvolym gäller anslag. Ekonomin utgör därmed gräns för verksamhetens omfattning.

Investeringsverksamheten

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för den av kommunfullmäktige beslutade investeringsbudgeten. Investeringsbudgetramen utgör ett ”tak” för respektive år. Oförbrukade medel mellan faktisk förbrukning och taknivån överförs inte till nästkommande år. Tidsförskjutna investeringar får inrymmas i kommande års ram. Två tjänstemannagrupper har införts med beredande ansvar i investeringsprocessen; plan- och investeringsberedningen (PIB) och genomförandegruppen. PIB är beredande grupp till kommunstyrelsen samt till planutskottet, som är underställt kommunstyrelsen. Genomförandegruppen består av representanter för funktionerna inom kommunen med ansvar för utförandet av beställda investeringar. I genomförandegruppen finns även representanter från Kalmar Vatten och Kalmar Energi för samordning av projekt.

Planering

- Kommunledningskontorets ekonomienhet ansvarar för den övergripande tidplanen och kopplingen till budgetprocessen i övrigt.
- Kommunledningskontorets ekonomienhet ansvarar för att i samverkan med förvaltningarna ta fram underlag för samtliga investeringar.
- Serviceförvaltningen ansvarar för att ta fram underlag för investeringar avseende verksamheternas lokalbehov, som överlämnas till kommunledningskontorets ekonomienhet för vidare hantering.
- Samhällsbyggnadskontoret ansvarar tillsammans med serviceförvaltningen för att ta fram underlag för investeringar avseende infrastruktur (gatuverksamhet, parkverksamhet, friluftsverksamhet etc.), som överlämnas till kommunledningskontorets ekonomienhet för vidare hantering.
- Projekt- och exploateringsenheten ansvarar för att ta fram underlag för investeringar gällande exploateringsverksamheten, som överlämnas till kommunledningskontorets ekonomienhet för vidare hantering.
- För löpande investeringsbehov av inventarier etc. har respektive förvaltning ett samlingsanslag. Varje förvaltning tar fram underlag för de investeringar som redovisas på förvaltningen och överlämnar dessa till kommunledningskontorets ekonomienhet för vidare hantering. Investeringar som redovisas på respektive förvaltning avser främst inköp av inventarier etc. Serviceförvaltningen ansvarar också för inköp inom till exempel IT och transport.
- Framtagna underlag sammanställs av kommunledningskontorets ekonomienhet för beredning i PIB. Investeringar avseende lokaler, infrastruktur och exploateringsverksamhet bereds i genomförandegruppen innan det överlämnas till PIB. Respektive förvaltning rapporterar framförda investeringsbehov avseende lokaler och infrastruktur till respektive nämnd. PIB bereder investeringarna och överlämnar underlag till politiska majoriteten som en del i det totala budgetförslaget för vidare hantering i kommunstyrelsens arbetsutskott och kommunstyrelse, för

att slutligen fastställas i kommunfullmäktige. PIB informerar också förvaltningschefsgruppen under beredningstiden.

Genomförande

Kommunstyrelsen är ansvarig för samtliga investeringar förutom för de investeringar (vanligtvis inventarier) som hanteras på respektive nämnd.
Kommunstyrelsen har rätt att, utifrån ändrade förutsättningar, besluta om ändringar inom kommunfullmäktiges beslutade investeringsbudget. För beslut om ändringar gäller följande:

- Omdisponeringar får endast göras mellan åren i den aktuella planperioden.
- Den totala investeringsbudgetramen för respektive år inom planperioden får inte överskridas.
- Omdisponeringar får endast göras mellan objekt som ingår i underlaget för kommunfullmäktiges beslutade budget för planperioden.
- Helt nya objekt kan enbart växlas mot att ett tidigare beslutat objekt helt eller delvis tas bort ur planperioden.

Uppföljning

Beslutad total investeringsbudget följs löpande upp av kommunledningskontorets ekonomienhet och redovisas till kommunfullmäktige i samband med ordinarie budgetuppföljningar. Uppföljning och prognos rapporteras löpande till PIB med uppgift om eventuella avvikelser mot investeringstak och/eller enskilt projekt för vidare åtgärd.

Finansiell analys

Syftet med analysen är att belysa var kommunen befinner sig finansiellt och hur utvecklingen över tiden ser ut. Genom analys av de fyra perspektiven *resultat, kapacitet, risk och kontroll* identifieras finansiella problem och visar om kommunen har god ekonomisk hushållning eller inte. I detta innefattas att kommunen i ett kort- och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem.

Resultat och kapacitet

Ett sätt att belysa god ekonomisk hushållning är att studera det löpande resultatet. Balans mellan löpande intäkter och kostnader är en grundförutsättning för god ekonomi i kommunen. God ekonomisk hushållning innebär att dagens kommunmedborgare ska finansiera sin egen kommunala välfärd och inte förbruka den förmögenhet som tidigare generationer byggt upp. Resultatet måste därför vara tillräckligt högt för att dels värdesäkra det egna kapitalet och dels täcka kommande ökade pensionsutbetalningar. Det bör också finnas en marginal som klarar oförutsedda händelser och risker, till exempel negativ skatteutveckling, eventuellt infriande av borgensåtaganden och oväntade kostnadsökningar.

Intäkter från skatt och utjämning (kronor per invånare), SKL 17:47	Bokslut	Budget	Budget		
	2016	2017	2018	2019	2020
Årets resultat (mnkr)	166,6	55,0	73,5	71,8	48,2
Effekt av komponentredovisning			-34,0	-28,5	-22,5
Årets resultat exklusive komponentredovisning			39,5	43,3	25,7

För planeringsperioden beräknas ett resultat på 73,5 mnkr för 2018, för 2019 beräknas ett resultat på 71,8 mnkr och för 2020 ett resultat på 48,2 mnkr. Det genomsnittliga budgeterade resultatet för perioden 2018–2020 planeras uppgå till 64,5 mnkr.

I resultatet ingår den beräknade nettoeffekten av övergången till komponentredovisning. Det vill säga att anläggningstillgångar delas upp i komponenter med olika avskrivningstider och en omfördelning görs mellan underhållskostnader i driftredovisningen och investeringsutgifter. Kortsiktigt ger övergången en positiv resultateffekt som över tid minskar i omfattning i takt med att avskrivningarna på investeringarna ökar. Denna effekt är redovisningsteknisk och medför inte ett motsvarande kassaflöde. För att kunna göra en rättvisande jämförelse gentemot tidigare års resultat redovisas även en resultatrad ovan där effekten av komponentredovisningen är borträknad.

Nettokostnadsandel

En grundläggande förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det finns balans mellan intäkter och kostnader. Intäkterna måste överstiga kostnaderna så att utrymme skapas, dels för att skap en rimlig nivå för egenfinansierade investeringar och dels för att möta förändrade ekonomiska förutsättningar.

Ett sätt att belysa detta är att analysera hur stor andel nettokostnaden tar i anspråk av skatteintäkter och kommunal utjämning. Enligt principerna för god ekonomisk hushållning är tumregeln att nettokostnaden över tid inte bör överstiga 98 procent av summan av skatteintäkter och mellankommunal utjämning. SKL:s bedömning är dock att sektorn de närmaste åren inte kommer att klara detta, utan istället hamna i närheten av 99 procent trots att man förutsätter uppräkningar av de generella statsbidragen, skattehöjningar och effektiviseringar i verksamheterna.

Kommunens nettokostnadsandel för det enskilda året 2016 var 95,3 procent och för den rullande femårsperioden 2012-2016 97,5 procent, vilket därmed uppfyllde det finansiella målet om högst 99,0 procent i verksamhetsplan 2016.

Enligt budget kommer nettokostnadsandelen för de enskilda åren att vara 98,1 procent 2018, 98,2 procent 2019 och 98,9 procent 2020. Motsvarande andelar med effekten a kompontentredovisning avräknad blir 99,0% 2018, 98,9% 2019 och 99,4% 2020.

Över en rullande femårsperiod bakåt med 2018 som utgångspunkt beräknas nettokostnadsandelen till 98,0 procent. Med utgångspunkt 2019 beräknas nettokostnadsandelen till 97,7 procent och 2020 till 97,9 procent.

Nettokostnadsandel (%)	Bokslut 2016	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Årsvis	95,3%	98,5%	98,1%	98,2%	98,9%
Rullande femårsperiod	97,5%	98,2%	98,0%	97,7%	97,9%

Självfinansieringsgrad

När den löpande driften har finansierats bör det återstå en så stor andel av intäkterna från skatter, generella statsbidrag och kommunal utjämning att större delen av investeringarna kan finansieras med egna medel. Kassaflödet från den löpande verksamheten (enligt finansieringsanalysen) utgör det finansiella utrymmet för investeringar som kommunen kan göra utan att ta upp nya lån eller minska befintlig likviditet. Detta nyckeltal (kassaflödet från den löpande verksamheten/kassaflödet från investeringsverksamheten) benämns självfinansieringsgrad. 100 procent innebär således att samtliga investeringar självfinansieras. Det finansiella målet i Kalmar kommun för perioden är att 50 procent av investeringarna ska självfinansieras under en rullande femårsperiod.

Självfinansieringsgrad av investeringar (%)	Bokslut 2016	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Årsvis	113,6%	42,5%	54,4%	59,8%	69,8%
Rullande femårsperiod	90,5%	58,7%	68,0%	66,3%	67,9%

Kommunens självfinansieringsgrad för 2016 var 113,6 procent och över en rullande femårsperiod 90,5 procent, vilket därmed uppfyllde det finansiella målet om självfinansieringsgrad. Enligt planeringen kommer självfinansieringsgraden att vara 54,4 procent 2018, 59,8 procent 2019 och 69,8 procent 2020. Över en rullande femårsperiod med 2018 som utgångspunkt beräknas självfinansieringsgraden till 68,0 procent. Med utgångspunkt 2019 beräknas självfinansieringsgraden till 66,3 procent och med utgångspunkt 2020 till 67,9 procent.

Risk - kontroll

Soliditet (eget kapital/totala tillgångar) är ett viktigt nyckeltal när kapaciteten ska analyseras. Soliditeten mäter kommunens långsiktiga finansiella utrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med skatteintäkter.

Soliditet, kommunen (%)	Bokslut 2016	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Exkl. pensionsskuld intjänad före 1998	49,2%	42,0%	46,0%	44,6%	43,4%
Inkl. pensionsskuld intjänad före 1998	11,3%	5,1%	15,8%	17,0%	17,8%

Kommunens långfristiga skulder beräknas uppgå till 1 512,2 mnkr 2020. Kommunens samlade pensionsförpliktelser uppgick i bokslutet 2016 till 1 584,4 mnkr, varav 220,0 miljoner kronor redovisas som avsättning i balansräkningen och 1 364,4 mnkr som ansvarsförbindelse. Det betyder att cirka 86 procent av pensionsskulden ligger utanför balansräkningen.

Kommunsektorns årliga investeringar har i löpande priser fördubblats mellan 2005 och 2015. Detta påverkar såväl de långfristiga skulderna som soliditeten. En hög nivå på investeringsutgifterna gör det svårt att självfinansiera, och då kan ökade långfristiga skulder vara ett sätt att finansiera detta. En ökande befolkning ställer krav på exploatering, VA-utbyggnad, skolor, förskolor, äldreboenden etc.

Kalmar kommunkoncerns långfristiga skulder mätt i kronor per invånare har minskat från 58 236 kr 2012 till 53 772 kronor 2016, vilket är en minskning med cirka 8 procent. Det kan jämföras med gruppen av ”liknande kommuner, övergripande” (SKL:s definition, baserat på strukturella likheter). Dessa var 2016; Karlstad, Östersund, Skövde, Luleå, Piteå, Halmstad och Gotland. Genomsnittet för denna grupp har samtidigt ökat från 44 030 kronor per invånare 2012 till 45 648 kronor per invånare 2016, vilket är en ökning med cirka 4 procent. Den genomsnittliga skulden för de fyra andra jämförelsekommunerna inom 3KVH (Karlskrona, Kristianstad, Växjö och Halmstad) ökat med 21 procent.

Långfristiga skulder kommunkoncernen, konor per invånare	2012	2013	2014	2015	2016	Förändring 2012-2016
Kalmar	58 236	58 882	57 831	56 908	53 772	-7,7%
KKVH, genomsnitt	53 886	56 706	61 523	66 832	65 251	21,1%
Liknande kommuner, genomsnitt	44 030	46 208	47 180	47 150	45 648	3,7%

Genom att jämföra soliditeten på koncernnivå elimineras faktorer som kan försvåra en jämförelse, såsom olika val av driftform. Vissa kommuner har stora verksamheter i bolagsform, andra i förvaltningsform. Soliditeten i Kalmar kommunkoncern har ökat från 25,6 procent 2012 till 31,2 procent 2016. En ökning med 5,6 procentenheter. Genomsnittet för gruppen liknande kommuner har under samma period istället minskat med 0,3 procentenheter och genomsnittet för KKVH har minskat med 2,0 procent.

Soliditet kommunkoncernen (%)	2012	2013	2014	2015	2016	Förändring 2012-2016
Kalmar	25,6%	27,9%	28,2%	29,8%	31,2%	5,6%
KKVH, genomsnitt	38,2%	38,0%	36,8%	34,8%	36,2%	-2,0%
Liknande kommuner, genomsnitt	46,7%	48,1%	47,6%	45,4%	46,4%	-0,3%

Den kortsiktiga betalningsförmågan, ofta uttryckt med nyckeltalet *kassalikviditet* (de kortfristiga skuldernas andel av likvida medel och kortfristiga fordringar), bedöms vara mindre relevant för den finansiella analysen av kommuner. Dels då kommuner i grunden har ett positivt kassaflöde från skatteintäkterna, och dels har möjlighet att påverka intäkterna genom förändringar i skattesatsen. Vidare bedöms inte en överlikviditet vara av godo i tider av negativa räntor som kan medföra avgifter på inlåning hos bankerna.

Budgetföljsamhet

En viktig del i att uppnå och bibehålla en god ekonomisk hushållning är att det finns en god budgetföljsamhet i kommunen. Genom att nämnderna håller sina budgetramar bidrar de till att de övergripande finansiella målen uppnås.

Budgetföljsamhet (exkl. exploateringsverksamhet)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Nämndernas utfall i förhållande till budget, %	-0,3	-0,7	-0,6	0,8	1,2	1,3

Nämnderna (exklusive exploateringsverksamheten) redovisade en positiv avvikelse för perioden 2014-2016, medan avvikelsen varit negativ för 2011-2013. Den samlade budgetföljsamheten får anses vara god hos nämnderna.

Nettokostnadsavvikelse

Nyckeltalet *Nettokostnadsavvikelse totalt* visar avvikelsen i procent mellan total nettokostnad och total referenskostnad för verksamheterna förskola, fritidshem, grundskola, gymnasieskola, individ- och familjeomsorg och vård och omsorg om äldre.

Referenskostnaden är den kostnad som kommunen skulle ha om man bedrev verksamheten på en genomsnittlig nivå i fråga om ambitioner och effektivitet och med hänsyn tagen till strukturen (demografi etc.). Referenskostnaden används även för att beräkna utfallet i kostnadsutjämningssystemet. Positiva värden indikerar ett högre kostnadsläge än statistiskt förväntat.

Nettokostnadsavvikelse totalt (exkl. LSS) andel (%)	2012	2013	2014	2015	2016	Förändring 2012-2016
Kalmar	8,0%	7,3%	5,9%	2,5%	0,3%	-7,7%
KKVH, genomsnitt	1,9%	2,1%	2,1%	1,1%	1,6%	-0,3%
Liknande kommuner, genomsnitt	6,8%	5,2%	4,1%	4,8%	3,6%	-3,2%

Mellan 2012 och 2016 har Kalmar minskat sin nettokostnadsavvikelse från 8,0 procent till 0,3 procent. Det motsvarar en förändring på 147 mnkr från ett högre kostnadsläge på 154 mnkr till 7 mnkr. Det är den största minskningen av nettokostnadsavvikelsen av alla kommuner inom kommungruppen Större städer och den klart största minskningen bland jämförelsekommunerna inom 3KVH. Under perioden har genomsnittet för de fyra andra jämförelsekommunerna varit nästan oförändrat. Liknande kommuner har minskat sin nettokostnadsavvikelse i likhet med Kalmar, men inte alls i samma utsträckning.

Finansnetto

Summan av finansiella intäkter och kostnader påverkar resurserna som kommunen kan tilldela sina verksamheter. Nyckeltalet *Finansnetto som andel av skatt och generella statsbidrag* visar om finansnettot bidrar till, eller tär på, verksamhetens finansiering. Ett negativt värde innebär att finansnettot är en kostnad, ett positivt värde en intäkt. Kalmar har gått från att 2012 ha en kostnad motsvarande 0,2 procent till en intäkt 2016 motsvarande 0,4 procent. Förändringen på +0,6 procent är högre än såväl genomsnittet för KKVH som liknande kommuner. Fortfarande är det dock så att finansnettots bidrag till verksamhetens finansiering är högre i båda jämförelsegrupperna, som alltjämt har ett gynnsammare ekonomiskt utgångsläge.

Finansnetto som andel av skatt och generella statsbidrag, kommunen (%)	2012	2013	2014	2015	2016	Förändring 2012-2016
Kalmar	-0,20%	0,10%	0,20%	0,40%	0,40%	0,60%
KKVH, genomsnitt	1,50%	1,80%	1,90%	1,70%	1,90%	0,40%
Liknande kommuner, genomsnitt	0,80%	0,50%	0,70%	0,40%	0,70%	-0,10%

Kostnadsökningarnas fördelning

Mellan 2017 och 2020 ökar de budgeterade kostnaderna med 532 mnkr och intäkterna med 495 mnkr. Diagrammet nedan visar fördelningen av de 532 miljonerna.

- Löneökningar, drivet av pris och löneutveckling.
- Resursfördelning, drivet av demografiska förändringar, befolkningsökning.
- Hyra, kapitalkostnader och finansnetto, drivet av en hög investeringstakt och högre ränteläge.
- Övrigt, exempelvis pensionskostnader och riktade resurstillskott.

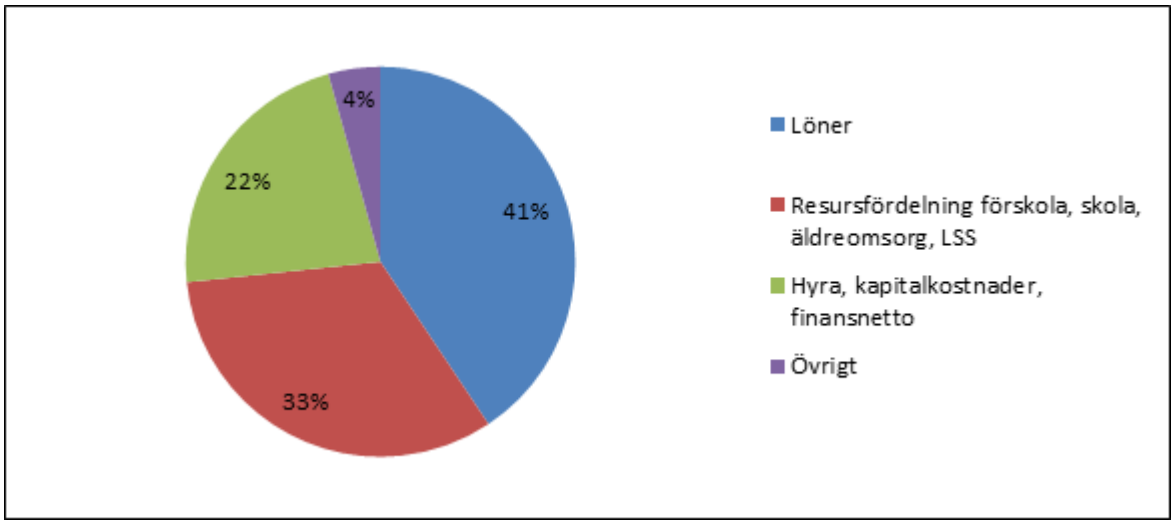
4%
22%
41%
33%
Löner
Resursfördelning förskola, skola, äldreomsorg, LSS
Hyra, kapitalkostnader, finansnetto
Övrigt

Resultaträkning

Mnkr	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018	Planering 2019	Planering 2020
Verksamhetens nettokostnader	**-3 396,2**	**-3 648,5**	**-3 634,0**	**-3 805,8**	**-3 954,0**	**-4 139,9**
Kommunalskatteintäkter	2 878,8	2 999,1	3 009,2	3 124,9	3 234,3	3 357,2
Kommunal utjämning	669,9	693,7	689,3	742,1	787,6	836,7
Finansiella intäkter	20,9	23,7	22,7	23,2	23,2	23,2
Finansiella kostnader	-6,8	-13	-2	-11	-19,3	-29
Resultat före extraordinära poster	**166,6**	**55**	**85,2**	**73,5**	**71,8**	**48,2**
Extraordinära poster	0	0	0	0	0	0
Årets resultat	**166,6**	**55**	**85,2**	**73,5**	**71,8**	**48,2**
Nettokostnadsandel, enskilt år	95,3%	98,5%	97,7%	98,1%	98,2%	98,9%

Balansräkning

Mnkr	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018	Planering 2019	Planering 2020
Anläggningstillgångar	**3 201,1**	**3 563,2**	**3 469,2**	**3 801,3**	**4 097,3**	**4 329,3**
Materiella anläggningstillgångar	2 934,9	3 299,1	3 203,0	3 561,1	3 868,3	4 100,3
Finansiell leasing	19,2	14,5	19,2	19,2	19,2	19,2
Finansiella anläggningstillgångar	196,8	196,8	196,8	196,8	196,8	196,8
Långfristiga fordringar	11,5	11,5	11,5	11,5	11,5	11,5
Förskottering infrastruktur	38,7	41,3	38,7	12,7	1,5	1,5
Omsättningstillgångar	**398,9**	**386,4**	**389,0**	**391,5**	**395,5**	**397,2**
Förråd, lager, exploatering och tomträtter	81,0	112,9	81,0	81,0	81,0	81,0
Kortfristiga fordringar	266,8	216,3	266,8	266,8	266,8	266,8
Placerade pensionsmedel KLP	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
Kassa, bank	1,1	7,2	-8,8	-6,3	-2,3	-0,6
Summa tillgångar	**3 600,0**	**3 949,6**	**3 858,2**	**4 192,8**	**4 492,8**	**4 726,5**
Eget kapital	**1 771,8**	**1 716,9**	**1 857,0**	**1 930,5**	**2 002,4**	**2 050,5**
Varav årets resultat	166,6	55,0	85,2	73,5	71,8	48,2
Avsättningar	**338,8**	**284,4**	**353,7**	**384,8**	**402,9**	**433,5**
Varav pensioner	220,0	235,7	234,9	266,0	284,1	314,7
Varav deponier	118,8	48,7	118,8	118,8	118,8	118,8
Skulder	**1 489,4**	**1 948,3**	**1 647,5**	**1 877,5**	**2 087,5**	**2 242,5**
Varav långfristiga skulder	737,2	1 329,2	947,2	1 172,2	1 372,2	1 512,2
Varav finansiell leasing	21,5	17,8	21,5	21,5	21,5	21,5
Varav övriga långfristiga skulder	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Varav kortfristiga skulder	653,8	601,3	658,8	663,8	673,8	688,8
Varav koncernkontokredit	76,9	0,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	**3 600,0**	**3 949,6**	**3 858,2**	**4 192,8**	**4 492,8**	**4 726,5**

Finansieringsanalys

Mnkr	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018	Planering 2019	Planering 2020
Den löpande verksamheten						
Årets resultat	166,6	55,0	85,2	73,5	71,8	48,2
Justering för av- och nedskrivningar	184,3	195,6	188,7	189,0	208,4	226,2
Justering för gjorda avsättningar	44,9	14,2	14,9	31,1	18,1	30,6
Justering för ianspråktagna avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Justering för ianspråktagna avsättningar, Moskogen	0,0	-17,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Justering för ianspråktagna avsättningar, pensioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Justering för övriga ej likvidpåverkande	-8,8	-5,0	0,0	-2,5	0,0	0,0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	**387,0**	**242,8**	**288,8**	**291,1**	**298,4**	**305,0**
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar	-50,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga placeringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning (-)/minskning (+)förråd och lager	31,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning (+)/minskning (-) kortfristiga skulder	139,4	5,0	-51,9	5,0	10,0	15,0
varav semesterlöneskuld	0,0	5,0	5,0	5,0	10,0	15,0
varav koncernkontokredit	0,0	0,0	-56,9	0,0	0,0	0,0
varav övrigt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**507,8**	**247,8**	**236,9**	**296,1**	**308,4**	**320,0**
Investeringsverksamheten						
Investering i immateriella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Investering i materiella anläggningstillgångar	-463,1	-528,8	-456,8	-554,6	-520,6	-458,2
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	15,9	20,0	0,0	10,0	5,0	0,0
Investering i finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**-447,2**	**-508,8**	**-456,8**	**-544,6**	**-515,6**	**-458,2**
Finansieringsverksamheten						
Ökning (+)/minskning (-) långfristiga skulder	-250,0	280,0	210,0	225,0	200,0	140,0
Ökning (+)/minskning (-) finansiell leasing	3,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning (-)/minskning (+) långfristiga fordringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning (-)/minskning (+) förskottering, infrastruktur	21,2	3,4	0,0	26,0	11,2	0,0
Övriga finansiella poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**-225,1**	**283,4**	**210,0**	**251,0**	**211,2**	**140,0**
Årets kassaflöde	**-164,5**	**22,4**	**-9,9**	**2,5**	**4,0**	**1,8**

Investeringar

Belopp i tkr	2017	2018	2019	2020	Not
Kommunstyrelsen	370 250	380 400	335 100	335 200	1
Exploateringsverksamhet	126 700	180 700	148 200	85 800	2
Samhällsbyggnadsnämnden	1 000	1 000	1 000	1 000	3
Servicenämnden	1 000	24 900	23 400	23 400	4
Kultur- och fritidsnämnden	2 650	2 700	2 700	2 700	5
Barn- och ungdomsnämnden	6 000	7 300	4 300	12 700	6
Omsorgsnämnden	18 000	18 200	13 200	3 200	7
Socialnämnden	1 200	1 200	1 200	1 200	8
Södermöre kommundelsnämnd	2 000	3 600	1 000	1 000	9
Summa investeringar	**528 800**	**620 000**	**530 100**	**466 200**	
varav räntabla investeringar och exploatering	178 800	270 000	180 100	116 200	
Summa icke räntabla investeringar	**350 000**	**350 000**	**350 000**	**350 000**	

Noter

Skatteintäkter och kommunal utjämning

Belopp i tkr	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018	Planering 2019	Planering 2020
Kommunalskatteintäkter						
Allmän kommunalskatt	2 889 600	3 019 195	3 026 780	3 136 875	3 234 274	3 357 176
Slutavräkning	-10 800	-20 127	-17 565	-11 935	0	0
Summa kommunalskatteintäkter	**2 878 800**	**2 999 068**	**3 009 215**	**3 124 940**	**3 234 274**	**3 357 176**
Kommunal utjämning						
Inkomstutjämning	567 700	599 884	595 489	612 098	638 168	668 778
Kostnadsutjämning	-189 200	-198 146	-200 551	-187 467	-181 243	-172 414
Regleringsbidrag/avgift	-2 200	593	-648	10 172	30 649	46 177
Uppräkning av generellt statsbidrag				0	0	0
Kommunal fastighetsavgift	107 100	106 289	110 792	121 478	121 478	121 478
"Välfärdsmiljarderna" andel fördelat på "flyktingvariabler"	49 300	25 249	26 518	27 972	18 940	11 360
Byggbonus		20 000	20 000	14 000	14 000	14 000
LSS-utjämning	137 200	139 825	137 694	143 896	145 629	147 352
Kommunal utjämning	**669 900**	**693 694**	**689 294**	**742 149**	**787 621**	**836 731**
SUMMA	**3 548 700**	**3 692 762**	**3 698 509**	**3 867 089**	**4 021 895**	**4 193 907**

Finansnetto

Belopp i tkr	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018	Planering 2019	Planering 2020
FINANSIELLA INTÄKTER						
Ränteintäkter, kortfristiga fordringar	6 100	5 250	4 250	5 250	5 250	5 250
Kravverksamhet etc.		1 500	1 500	1 000	1 000	1 000
Ränteintäkter långfristiga fordringar	0	0	0	0	0	0
Utdelning aktier o andelar	7 100	8 475	8 475	8 475	8 475	8 475
Borgensavgifter	7 700	8 500	8 500	8 500	8 500	8 500
SUMMA	**20 900**	**23 725**	**22 725**	**23 225**	**23 225**	**23 225**
FINANSIELLA KOSTNADER						
Räntekostnader på lång- och kortfristiga skulder	-6 300	-12 822	-1 822	-10 854	-19 079	-28 459
Övriga finansiella kostnader	-500	-165	-165	-165	-165	-165
SUMMA	**-6 800**	**-12 987**	**-1 987**	**-11 019**	**-19 244**	**-28 624**
FINANSNETTO	**14 100**	**10 738**	**20 738**	**12 206**	**3 981**	**-5 399**

	2017	2018	2019	2020
Aktieutdelning Kalmar Kommunbolag AB (tkr)	6 975	8 475	8 475	8 475
Borgensåtaganden helägda bolag (mdkr)	3,0	2,8	2,8	2,8
Borgensavgift, tkr (0,30%)	8 500	8 500	8 500	8 500
Räntekostnader på låneskuld, halvårseffekt (mnkr)	1 172	1 172	1 362	1 482
Använd räntesats i procent, långfristiga skulder	1,75%	1,00%	1,50%	2,00%

Kommunfullmäktige beslutade i december 1995 att kommunen ska vara delägare av Kalmar Läns Pensionskapitalförvaltning AB (KLP). Kommunen avsatte 50 mnkr för förvaltning av KLP år 2000. Marknadsvärdet den 31 augusti 2017 uppgick till 119,5 mnkr.

För planeringsperioden beräknas kommunens borgensåtaganden för helägda företag till 2,8 mdkr. Borgensavgiften uppgår till 0,3 procent under planeringsperioden, vilket motsvarar 8,5 mnkr i intäkt respektive år.

För aktieutdelningar från kommunägda bolag har beräknats 975 tkr för respektive år 2017–2019, vilket avser Kalmar Kommunbolag AB. Denna utdelning är dock beroende av om det finns utdelningsbara medel i kommunbolaget. Därutöver finns utdelning med 6 mnkr årligen från kommunbolaget som avser kommunens tjänsteköp från Kalmar Science Park AB med samma belopp.

Kommunfullmäktige har tidigare beslutat om nyupplåning för 2015 till högst 1 055,2 mnkr. 2016-12-31 uppgår den långfristiga låneskulden till 758,7 mnkr. Räntekostnader för långfristig upplåning och förskottering till satsningar i infrastrukturen har upptagits med 10,9 mnkr 2018, med 19,2 mnkr 2019 och med 28,9 mnkr 2020. Räntebanan för perioden 2018-2020 har justerats i linje med Riksbankens prognoser för styrräntan. Antagen genomsnittlig räntesats för de långfristiga lånen är 1,0 % 2018, 1,5 % 2019 och 2,0 % 2020.

Borgensåtaganden

Kommunens borgensförbindelser i delbokslutet augusti 2017 uppgick till 2 699,9 mnkr. Det motsvarar 40 556 kronor per invånare och är en minskning från årsskiftet 2016/2017 med 49,8 mnkr. Lagstiftningen

fastslår att borgensavgift måste vara marknadsmässig för att inte snedvrida konkurrensen. Borgensavgiften för koncernbolagen är 0,3 procent.

Finansförvaltning

Belopp i tkr	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018	Planering 2019	Planering 2020
PENSIONSKOSTNADER						
Förändring pesnionsavsättning	6 325	11 400	12 000	25 000	14 600	24 600
Löneskatt på pensionsavsättning	1 727	2 766	2 911	6 065	3 542	5 968
Förvaltningsavgifter pensioner	979	1 000	1 200	1 000	1 000	1 000
Pensionsutbetalningar	63 355	63 500	65 100	61 500	61 300	61 300
Individuell del	91 269	92 500	95 300	97 900	101 200	104 700
Löneskatt	37 311	37 846	38 913	38 670	39 423	40 272
Antagande; 1 procent ökning av antal anställda årligen				3 700	5 100	6 700
PO-pålägg	-126 276	-128 974	-130 000	-135 239	-140 689	-146 359
SUMMA	**74 690**	**80 038**	**85 424**	**98 596**	**85 475**	**98 181**
Specialregler arbetsgivaravgift	-7 107	-3 700	-4 500	-4 700	-4 900	-5 100
Återbetalning premier från AFA Försäkring	0					
Finansiell leasing nettoeffekt etc., nedskrivning anläggning	2 852					
Återföring till medlemskommunerna från gymnasieförbund	-7 348	-6 736	-6 736			
CENTRALA ANSLAG FÖR KOSTNADSÖKNINGAR ("POTTER")						
Kostnadsökningar för investeringar, nya hyror		26 987	11 987	46 700	70 500	104 500
Förändring semesterlöneskuld		5 000	5 000	5 000	10 000	15 000
Effekt av komponentavskrivning				-34 000	-28 500	-22 500
Volymökning LSS		9 320	9 320	27 300	43 470	58 671
Personalkostnader		62 323	52 730	122 500	189 800	259 100
SUMMA	**0**	**103 630**	**79 037**	**167 500**	**285 270**	**414 771**
KAPITALKOSTNADER						
Internränta	-81 087	-50 625	-50 625	-51 900	-57 700	-62 800
SUMMA	**-81 087**	**-50 625**	**-50 625**	**-51 900**	**-57 700**	**-62 800**
JÄMFÖRELSESTÖRANDEPOSTER						
Jämförelsestörande intäkter	0	0	0	0	0	0
Realisationsvinster	-19 523	-5 000	0	-2 500	0	0
Jämförelsestörande kostnader	0	0	0	0	0	0
Realisationsförluster	0	0	0	0	0	0
SUMMA	**-19 523**	**-5 000**	**0**	**-2 500**	**0**	**0**
SUMMA FINANSFÖRVALTNING	**-35 517**	**117 607**	**102 600**	**206 996**	**308 145**	**445 052**

Pensionskostnader

Pensionskostnad/skuld ska redovisas enligt den så kallade blandmodellen. Denna innebär att pensionsförmåner intjänade före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse och inte som skuld i balansräkningen. De löpande pensionsutbetalningarna belastar resultaträkningen. Pensionsförmåner intjänade från och med 1998 redovisas fullständigt via resultat- och balansräkning. På pensionsavsättningarna och pensionsutbetalningarna har även budgeterats en särskild löneskatt på 24,26 procent. För att finansiera pensionskostnaderna ingår för hel- och deltidsanställda enligt kommunala avtal en andel av PO-pålägget på 5,5 procent. För finansiering av särskild löneskatt ingår ytterligare ett pålägg på 1,33 procent.

För att täcka arbetsgivaravgifter och särskild löneskatt betalar förvaltningarna internt till finansförvaltningen ett personalomkostnadspålägg på alla löneutbetalningar. För 2017 är PO-pålägget följande:

- 38,33 procent för hel-, deltids-, och timanställda enligt kommunala avtal.
- 31,42 procent för förtroendevalda och uppdragstagare.
- 24,26 är den särskilda löneskatten som betalas på pensionsavsättningar och pensionsutbetalningar.

Utöver pensionskostnaden för befintlig personal budgeteras för en årlig ökning av antalet anställda med en procent med de ökade pensionskostnader som det medför.

Övriga poster inom finansförvaltningen

För ökade kapitalkostnader eller hyror i samband med om- och nybyggnad av lokaler och anläggningar m.m. upptas 46,7 mnkr för 2018, 70,5 mnkr för 2019 och 104,5 mnkr för 2020. Budgetramen för de nämnder som använder respektive anläggning justeras efter hand som anläggningen tas i bruk. Från och med 2018 gör Kalmarsunds gymnasieförbund bedömningen att en självfinansiering av ”Digital kompetens” utan medlemskommunernas insatser är möjlig.

För ackumulerad löneuppräkning upptas för 2018 122,5 mnkr, för 2019 189,8 mnkr och för 2020 259,1 mnkr (jämfört med lönenivå 2016). För den resultatmässiga nettoeffekten av införandet av komponentredovisning upptas en kostnadsminskning på 34,0 mnkr 2018, 28,5 mnkr 2019 och 22,5 mnkr 2020.

För ökad omfattning av insatser inom LSS-verksamheten upptas 2018 27,3 mnkr, för 2019 43,5 mnkr och för 2020 58,7 mnkr, detta utöver nivån 2017 där 9,3 mnkr kvarstår i pott för ändamålet. Dessa medel tillförs socialnämndens ram efter hand som man kan påvisa att ny eller utökad verksamhet startar. För realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar har under planeringsperioden upptagits intäkter till 2,5 mnkr 2018. Från och med 2019 budgeteras inga intäkter från realisationsvinster.

Kapitalkostnader

För de skattefinansierade nämnderna har kapitalkostnader 2018–2020 beräknats utifrån följande princip och antaganden:

- Kapitalkostnaden beräknas med halvårseffekt första året utifrån antagandet att aktiveringarna fördelas jämnt över året.
- Internränta på 1,75 procent för planeringsperioden. Räntesatsen är i linje med SKL:s rekommendation. Detta är en intern fördelningsmodell och påverkar inte resultatet.
- Ekonomisk livslängd (avskrivningstid) utifrån typ av anläggning och komponent.
- Rak nominell avskrivning tillämpas, d.v.s. lika stort avskrivningsbelopp per år. Detta innebär vidare att avskrivning sker av investeringens anskaffningsvärde och ränta beräknas på restvärdet. Metoden ger nominellt minskande kapitalkostnader, eftersom räntan räknas på ett successivt mindre restvärde.
- Ökningar av kapitalkostnaderna jämfört med den beräknade budgetramen kompenseras inte utan ska täckas inom given budgetram. Eventuellt utrymme som uppstår vid minskning av kapitalkostnaderna får behållas av nämnden.

Bilagor

Bilaga 1 Nämndernas driftbudgetramar

Driftbudgetförändringar	Budgetram	Jämfört med föregående år			Jämfört med 2017		
2018-2020 (tkr)	2017	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Kommunledningskontoret	246 735	9 661	605	447	9 661	10 266	10 713
Exploateringsverksamhet	-30 000	30 000	0	0	30 000	30 000	30 000
Gymnasieförbundet	271 880	1 510	3 119	4 204	1 510	4 629	8 833
Kommunens revisorer	2 655	0	0	0	0	0	0
Samhällsbyggnadsnämnden	45 311	32	33	34	32	65	99
Servicenämnden	241 132	-19 633	1 973	2 355	-19 633	-17 660	-15 304
Kultur- och fritidsnämnden	177 437	1 988	2 761	2 833	1 988	4 749	7 582
Barn- och ungdomsnämnden	965 305	24 855	19 476	22 792	24 855	44 331	67 123
Omsorgsnämnden	658 569	13 915	12 738	13 230	13 915	26 653	39 883
Socialnämnden	734 135	1 579	3 007	2 026	1 579	4 586	6 613
Södermöre kommundelsnämnd	217 762	3 964	3 331	1 102	3 964	7 295	8 397
Total	**3 530 921**	**67 871**	**47 043**	**49 024**	**67 871**	**114 914**	**163 939**

Bilaga 2 Förändringar i nämndernas driftbudgetramar

Not 1) Kommunstyrelsen	Förändring mot föregående år		
Förändringar i driftbudgetram (tkr)	2018	2019	2020
Kompensation för kostnadsökning vid köp av verksamhet (löner)	1 364	1 405	1 447
Anslag för riktade insatser permanentas (0,5 mnkr)	0		
Friskvårdssatsning permanentas (2,0 mnkr)	0		
Insatser inom social hållbarhet ("sociala fonden")	-1 000		
Strateg social hållbarhet, m.m.	1 000		
Jämställt elitstöd, tjänsteköp från Destination Kalmar AB (till totalt 1,0 mnkr)	620		
Ordningsvakter			
Landsbygdsutveckling	300		
Projekt Kronan (2018-2022)	100		
Nytt avtal för deltidsbrandmän	800		
Info - dataskyddsförordningen (adm. chefstjänst från servicenämnden)	857		
Samlade arbetsmarknadsinsatser från socialnämnden	2 070		
Avtal med LNU om FoU inom grön tillväxt, blå tillväxt och IT/Teknik	500		
Förvaltningschef kommunledningskontoret	1 000		
Val till riksdag, landsting och kommun	1 500	-1 500	
Val till Europaparlamentet		1 000	-1 000
Arkivcentrum flyttkostnader och drift		-300	
Summa	**9 661**	**605**	**447**
Kalmars proportionella andel av riktade statsbidrag	2 800		
Summa inklusive riktade statsbidrag	**12 461**	**605**	**447**

Not 2) Exploateringsverksamhet	Förändring mot föregående år		
Förändringar i driftbudgetram (tkr)	2018	2019	2020
Nettointäkter från exploateringsverksamhet	30 000		
Summa	**30 000**	**0**	**0**

Not 4) Gymnasieförbundet	Förändring mot föregående år		
Förändringar i driftbudgetram (tkr)	2018	2019	2020
Justering antal 16-19 åringar	8 304	3 106	4 204
Digital kompetens (motsvaras av utdelning från gymnasieförbundet)	-6 736	0	
Rätt till Komvux (höstbudgetprop. 2016)	-132		
Försöksverksamhet med branschskolor (höstbudgetprop. 2017)	7	13	
Genomströmning i gymnasieskolan (höstbudgetprop. 2017)	67		
Summa	**1 510**	**3 119**	**4 204**

Not 5) Kommunens revisorer	Förändring mot föregående år		
Förändringar i driftbudgetram (tkr)	2018	2019	2020
	0	0	0
Summa	**0**	**0**	**0**

Not 6) Samhällsbyggnadsnämnden	Förändring mot föregående år		
Förändringar i driftbudgetram (tkr)	2018	2019	2020
Kompensation för kostnadsökning vid köp av verksamhet (löner)	32	33	34
Summa	**32**	**33**	**34**

Not 7) Servicenämnden	Förändring mot föregående år		
Förändringar i driftbudgetram (tkr)	2018	2019	2020
Kompensation för kostnadsökning vid köp av verksamhet (löner)	435	448	461
Samlastningscentral	-60		
Kustmiljöarbetet, drift musselodling, Race for the Baltic, utveckla våtmarker	500		
Projekt Rena Malmfjärden, Life SURE (600 tkr årligen 2018-2021)	600		
Mätning av "God vattenstatus"	250		
Köksarbete inom kost skola, omfördelat från barn-och ungdomsnämnden	300		
Info - dataskyddsförordningen (adm. Chefstjänst till kommunstyrelsen)	-857		
Kostverksamheten, förändring barn och elever	2 449	1 525	1 894
Kapitalkostnader, tillsyn, yttre underhåll och försäkring för Guldfågeln Arena	6 750		
Kapitalkostnader för exploateringsinvesteringar till kommunstyrelsen	-30 000		
Summa	**-19 633**	**1 973**	**2 355**

Not 8) Kultur- och fritidsnämnden	Förändring mot föregående år		
Förändringar i driftbudgetram (tkr)	**2018**	**2019**	**2020**
Kompensation för kostnadsökning övriga kostnader (PKV för 2017 2,3 %)	2 488	2 761	2 833
Indexjustering av föreningsbidraget till Kalmar FF upphör efter arenaförvärvet	0		
Tillkommande hyreskostnader för Byteaterns verksamhet i Oljefabriken 3	4 250		
Föreningsbidraget till Kalmar FF upphör efter kommunens förvärv av arenan	-6 750		
Utökat stöd till föreningslivet	2 000		
Summa	**1 988**	**2 761**	**2 833**

Not 9) Barn- och ungdomsnämnden	Förändring mot föregående år		
Förändringar i driftbudgetram (tkr)	**2018**	**2019**	**2020**
Resursfördelning grundskola och barnomsorg	19 790	16 324	21 112
Kompensation för kostnadsökning vid köp av verksamhet (löner)	1 583	1 631	1 680
Köksarbete inom Kost skola, omfördelat till servicenämnden	-300		
Skyldighet att erbjuda lovskola i åk 8-9 (höstbudgetprop. 2016)	174		
"Läsa-skriva-räkna-garanti" (höstbudgetprop. 2016 och 2017)	755	236	
Effektiviseringar av nationella prov (höstbudgetprop. 2016 och 2017)	-290		
Utökad undervisningstid i matematik år 4-6 (budgetprop. 2016)	-65		
Skolstart vid sex års ålder (höstbudgetprop. 2017)	413	472	
Nyanlända elever i grundskolan (höstbudgetprop. 2017)	177	236	
Förslag från Skolkommissionen (höstbudgetprop. 2017)	295		
Förslag från Skolkostnadsutredningen (höstbudgetprop. 2017)	295	59	
Offentlighetsprincipen i fristående skolor och förskolor (höstbudgetprop. 2017)	59		
Prao i årskurs 8 och 9 (höstbudgetprop. 2017)	59	177	
Betygssättning i moderna språk (höstbudgetprop. 2017)		59	
Professur på Linnéuniversitetet inom pedagogik (anslag 2018-2022)	500		
Hyra och drift av ny familjecentral Lindsdal	1 411	282	
Summa	**24 855**	**19 476**	**22 792**
Kalmars proportionella andel av riktade statsbidrag	10 472		
Summa inklusive riktade statsbidrag	**35 327**	**19 476**	**22 792**

Not 10) Omsorgsnämnden	Förändring mot föregående år		
Förändringar i driftbudgetram (tkr)	**2018**	**2019**	**2020**
Volymutveckling äldreomsorg baserad på demografisk förändring	8 754	9 010	6 238
Kompensation för kostnadsökning vid köp av verksamhet (löner)	464	478	492
Återföring av utvecklingstjänst och del av enhetschef till SKDN	-203		
Nya platser i vård- och omsorgsboenden	4 900	3 250	6 500
Summa	**13 915**	**12 738**	**13 230**

Not 11) Socialnämnden	Förändring mot föregående år		
Förändringar i driftbudgetram (tkr)	**2018**	**2019**	**2020**
Kompensation för kostnadsökning vid köp av verksamhet (löner)	1 910	1 967	2 026
Samlade arbetsmarknadsinsatser under kommunstyrelsen	-2 070		
Ökade behov inom individ- och familjeomsorg till följd av befolkningsutvecklingen	1 000	1 000	
Utvidgat ansvar avseende missbruk av spel om pengar (höstbudgetprop. 2017)	134		
Driftmedel ny familjecentral Lindsdal	605	40	
Summa	**1 579**	**3 007**	**2 026**

Not 12) Södermöre kommundelsnämnd	Förändring mot föregående år		
Förändringar i driftbudgetram (tkr)	**2018**	**2019**	**2020**
Resursfördelning grundskola och barnomsorg	2 916	2 654	728
Volymutveckling äldreomsorg baserad på demografisk förändring	434	357	218
Kompensation för kostnadsökning vid köp av verksamhet (löner)	147	151	156
Återföring av utvecklingstjänst och del av enhetschef från omsorgsnämnden	203		
Skyldighet att erbjuda lovskola i åk 8-9 (höstbudgetprop. 2016)	24		
"Läsa-skriva-räkna-garanti" (höstbudgetprop. 2016 och 2017)	103	32	
Effektiviseringar av nationella prov (höstbudgetprop. 2016 och 2017)	-40		
Skolstart vid sex års ålder (höstbudgetprop. 2017)	56	64	
Nyanlända elever i grundskolan (höstbudgetprop. 2017)	24	32	
Förslag från Skolkommissionen (höstbudgetprop. 2017)	40		
Förslag från Skolkostnadsutredningen (höstbudgetprop. 2017)	40	8	
Offentlighetsprincipen i fristående skolor och förskolor (höstbudgetprop. 2017)	8		
Prao i årskurs 8 och 9 (höstbudgetprop. 2017)	8	24	
Betygssättning i moderna språk (höstbudgetprop. 2017)		8	
Summa	**3 964**	**3 331**	**1 102**
Kalmars proportionella andel av riktade statsbidrag	1 428		
Summa	**5 392**	**3 331**	**1 102**

Bilaga 3 Investeringsbudgetramar per nämnd

Not 1) Kommunstyrelsen				
Belopp i tkr	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Inventarier kommunledningskontoret	200	200	200	200
Brandkåren	3 000	3 000	3 000	3 000
Investeringar för Kalmar Hamn AB	4 000	4 000	4 000	4 000
Övriga räntabla investeringar	52 100	65 400	9 500	8 000
Ramanslag för fastigheter och infrastruktur	310 950	307 800	318 400	320 000
Totalt	**370 250**	**380 400**	**335 100**	**335 200**

Not 2) Kommunstyrelsen exploateringsverksamhet Belopp i tkr	2017	2018	2019	2020
Produktion av arbetsområden och bostadsområden	123 700	177 700	145 200	82 800
Övrig markförsörjning	3 000	3 000	3 000	3 000
Totalt	**126 700**	**180 700**	**148 200**	**85 800**

Not 3) Samhällsbyggnadsnämnden Belopp i tkr	2017	2018	2019	2020
Inventarier	1 000	1 000	1 000	1 000
Totalt	**1 000**	**1 000**	**1 000**	**1 000**

Not 4) Servicenämnden Belopp i tkr	2017	2018	2019	2020
Övriga investeringar serviceförvaltningen	1 000	1 000	1 000	1 000
Räntabla investeringar; IT, fordon, lokalvård m.m.	0	23 900	22 400	22 400
Totalt	**1 000**	**24 900**	**23 400**	**23 400**

Not 5) Kultur- och fritidsnämnden Belopp i tkr	2017	2018	2019	2020
Inventarier	2 650	2 700	2 700	2 700
Totalt	**2 650**	**2 700**	**2 700**	**2 700**

Not 6) Barn- och ungdomsnämnden Belopp i tkr	2017	2018	2019	2020
Inventarier	6 000	7 300	4 300	12 700
Totalt	**6 000**	**7 300**	**4 300**	**12 700**

Not 7) Omsorgsnämnden Belopp i tkr	2017	2018	2019	2020
HSL-hjälpmedel	2 000	2 000	2 000	2 000
Inventarier till nya äldreboenden	500	500	500	500
Inventarier	15 500	15 700	10 700	700
Totalt	**18 000**	**18 200**	**13 200**	**3 200**

Not 8) Socialnämnden Belopp i tkr	2017	2018	2019	2020
Inventarier	1 200	1 200	1 200	1 200
Totalt	**1 200**	**1 200**	**1 200**	**1 200**

Not 9) Södermöre kommundelsnämnd Belopp i tkr	2017	2018	2019	2020
Inventarier	2 000	3 600	1 000	1 000
Totalt	**2 000**	**3 600**	**1 000**	**1 000**

Bilaga 4 Investeringar med objekt per kategori för perioden 2018-2020

Nedanstående lista visar framställda investeringsbehov fastigheter och infrastruktur för perioden. När i tid dessa kommer att genomföras beror bland annat på befolkningsutveckling och rådande byggkonjunktur.

Förskole- och skollokaler	400,0 mnkr
Djurängsskolan: Nybyggnad av 2-parallellig F-6 skola med förskola och ett gemensamt kök och matsal	
Falkenberg, Vallmons förskola, tillbyggnad	
Falkenbergskolan, ombyggnad av kök	
Falkenbergskolan, tillbyggnad matsal	
Falkenbergsskolan, till- och ombyggnad ("ersättning hus 10")	
Hagbyskolan. Nya klassrum och grupprum samt om- och tillbyggnad för bibliotek och fritidsgård	
Halltorpsskolan, om- och tillbyggnad av skollokaler	
Lindsdal, ny förskola centralt	
Ljungbyholm. Tillbyggnad förskola	
Ljungbyholmsskolan. Utökning klassrum.	
Läckeby, ny förskola vid Åbyskolan	
Norrliden, ny förskola med tillagningskök	
Smedby, Barkestorpsskolan, ombyggnad kök	
Smedby, Barkestorpsskolan, tillbyggnad matsal	
Smedby, Dörbyskolan. Ombyggnad kök och matsal till skollokaler	
Södra staden/Rinkabyholm F-3 skola inkl kök och matsal	
Södra staden/Rinkabyholm ny förskola med tillagningskök	
Vimpeltorpet, ny förskola området "Karlssons äng"	
Fritidslokaler	**185,5 mnkr**
Bad- och friskvårdsanläggning (särskilt beslut av KF under 2018)	
Berga: konstgräsplan	
Gasten - Byte av konstgräsmatta med bevattningsanläggning och konstgräsdeponi	
Gröndal konstgräsplan	
Kulturcentrum	
Kvarnholmen, Arena Bastionen	
Rockneby Gräsfotbollsplan	
Skateanläggning	
Södra staden, nybyggnad av sporthall	
Södra Utmarken - Byte av konstgräsmatta inklusive konstgräsdeponi	
Södra Utmarken - Tält över konstgräsplan	
Fastighet övrigt	**56,8 mnkr**
Befästningsverk (SF)	
Ebbetorp Rökövningshus	
Folkets Park	
Hyllsystem arkivcentrum	
Oförutsedda mindre fastighetsinvesteringar (SF)	
Rockneby Brandstationen, ombyggnad omklädningsrum	
Gatuverksamhet	**111,5 mnkr**
Djurängens nya bostadsomr: gatuutbyggnad	
Fjölebro Förmansvägen, norra delen, ny sträckning Nils Holgerssons väg	
Fjölebro Förmansvägen, södra delen, ny sträckning Nils Holgersson väg	
Fredriksskansgatan	

Gator/vägar, GC-vägar inkl reinvestering (SF)	
Gatuverksamhet (SBK)	
Gatuverksamhet (SBK), renovering broar	
Hansa-området, Kvarteret Bilen, gestaltning	
Hastighetsplan fysiska åtgärder	
Hastighetsplan omskyltning/info	
Jägarevägen, delen Hjortvägen - Tallhagsvägen	
Kaggensgatan - Strömgatan, Kvarteret Tenngjutaren	
Korsning Södra kanalgatan-Västra sjögatan	
Korsningen Norra Vägen - Tyska vägen	
Korsningen Strömgatan Västra sjögatan	
Kroksväg (ny gata), exploatering Ebbetorpsvägen	
Kvarnholmen, östra delen, upprustning av gator i samband VA-sanering	
Ljungbyholm, Tunnbindarevägen (upprustning av vägen)	
Norrliden, FÖP, Esplanaden	
Norrliden, FÖP, Norrlidens torg	
P-ledningssystem	
Rinkabyholm, förprojektering ombyggnad E22	
Smedby industriområde gata. Utbyggnad industriområde	
Stensövägen-Esplanaden, signalanläggning	
Storgatan, pollare	
Storgatan, tillgänglighet efter VA-sanering	
Strömgatan	
Södra staden (Rinkabyholm), FÖP infra, skola, centrum	
Södra staden (Rinkabyholm), FÖP stråk/övergångar	
Telemarken, infrastruktur	
Trafik (SBK)	
V Vallgatan, Teatern till "strykjärnet"	
Västra Sjögatan, ombyggnad gångfartsområde	
Västra sjögatan, Stömgata - Stortorget	
Parkering	**18,5 mnkr**
Parkering (SBK)	
Stensö fiskeläge, ombyggnad parkering	
Stensö parkering (vid camping)	
Parkeringsanläggning Cellgraven	
Gång- och cykelvägar	**46,5 mnkr**
Djurängsvägen. Gångbana och ny belysning.	
Dunövägen, GC-väg	
Esplanaden, Sveaplan - Norra vägen (södra sidan)	
Falkenbergsvägen, GC-väg	
GC-väg förbi kvarteret Lärkan	
Gång- och cykelvägar (SBK)	
Kungsgårdsvägen (del av Oxhagen 2:1)	
Skeppsbrogatan	
Smedby, bymiljöväg etapp 2	
Stensö GC-väg (vid camping)	
Tallhagsvägen - projektering	
Tallhagsvägen Funkabovägen Jägarevägen	
Tjärhovsbågen (gångstråk, muddring, småbåtshamn)	

Utbyggnad av gång- och cykelväg vid kvarteret Spiggen (mellan Borgmästaregatan och Lindöskolan, samt cykelöverfart till Rådmansgatan)	
Ångloksleden-Mörevägen, GC	
Parkverksamhet	**25 mnkr**
Attebergska Trädgården	
Berga strandpark, färdigställande parkmiljö	
Kalmarsundsparken	
Laboratorieholmen, kajen (upprustning)	
Lindsdal Storlekplats	
Norrliden parken (aktivitetspark)	
Parkverksamhet (SBK)	
Parkverksamhet inkl reinvestering (SF)	
Trädplan (inventering)	
Utvecklingsdialoger	
Valnötsträdet	
Friluftsverksamhet	**19,7 mnkr**
"Farliga bryggor"	
Fritids-/friluftsverksamhet inkl reinvestering (SF)	
Norrlidens strand, brygga	
Stensö motionsspår (omläggning befintligt spår och ny dragning)	
Stensö, säsongsöppen toalett vid badet och "entreplats" vid motionsspår etc	
Infrastruktur övrigt	**82,7 mnkr**
Entreprenadmaskiner/maskin-utrustning fritid/park/gata (SF)	
Fiber - bredband	
Förstudier kajer och skoning	
Kalmar City (bl a trygghets- och tillgänglighetsåtgärder)	
Kvarnholmen, Bastionen, tllgänglighet	
Murverk och kajer runt Systraströmmen	
Samlingsanslag Produktion (SF)	
Tillgänglighet (SBK)	
Utrustning EU-projekt Life Sure	
Räntabla investeringar	**82,9 mnkr**
Energieffektiviseringsprojekt	
Hyllsystem arkivcentrum	
Investeringar externa intressenter	
Kläckeberga 10:1, ny ladugård	
Solcellsanläggningar	
Ökad service småbåtshamnar	
Parkeringsanläggning Cellgraven	

Övriga investeringar (förvaltningarna)	**103,8**
Övriga investeringar räntabla (exploatering, förvaltningarna)	**483,4**

Summa investeringar exklusive räntabla	**1 050,00**
Summa investeringar inklusive räntabla	**1 616,30**